

RECEIVED
MAY 5 1983
STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXIII Nr. 9

KETVIRTADIENIS, BALANDŽIO [APRIL] 28, 1983

KAINA 25 c.

KASDIEN

DAROSI NEPASITENKINĖ "ŽVAIGŽDŽIŲ KARAS" NESVEIKI ŽMONĖS SUVAŽIAVIMAS

Prez. Reagano užsienio politika vis daugiau amerikiečių nepatenkintų. Viešosios nuomonės tyrinėtojo Louis Harris duomenimis, po prezidento kalbos išsišokimų prieš TSRS net 60 procentų Amerikos piliečių išsireiškė prieš tokius prezidento išsišokimus.

O dar daugiau amerikiečių nepasitenkinę, kad vis negali susitarti su Tarybų Sąjunga dėl branduolinės ginkluotės apribojimo. To paties Louis Harris duomenimis, dėl negalėjimo susitarti su TSRS nepasitenkinę 64 procentai.

Toks nepasitenkinimas šalies prezidento politika yra rimtas tautos politiškas nervų pakilimas, vedantis prie pasipiktinimo valdžia.

Prezidento siūlomas "Žvaigždžių karas", aišku, prieš TSRS, rimtai galvojant atrodo iliuzija, nes tokiam karui Amerikai nereikia ruošti, Tarybų Sąjunga seniai yra paskelbusi, kad branduolinėmis raketomis ji pirmutinė nepradės svaidyti.

Tačiau programa ruošti tokiam karui, karo pramonės baronams yra kupina džiaugsmo taurė. Ginklavimas nenutrūktų, pelnai į seifus plauktų dar didesniais upeliais. O kad kraštas nusivarytų nuo koto, jiems galva neskauda.

Sveikai galvojančių amerikiečių nuomonė: ar ne protingiau būtų, kad prezidentas vieton siūlomo "Žvaigždžių karo" siūlytų "karą su skurdu bei nedarbu"?

Kad Amerikoje yra skurdo, yra neginėjamas faktas. Cenzo biuro duomenimis, jau 1981 metais buvo apie 32 milijonai amerikiečių, gyvenusių žemiau skurdo ribos. Dabar, kai nedarbas pašokėjęs daug aukščiau, negu 1981 metais, skurdžių armija dar didesnė.

Kad Amerikoje yra skurdo, nereikia eiti toli. Jo matosi čia pat. Nekalbant apie labdarinių organizacijų liarmavimą, kad prie jų sriubos virtuvių ilgėja alkanų žmonių eilės dėl sriubos kaušo. Televizija, nebegalėdama nuslėpti, irgi kai kada parodo. Arba paimkime, kur valdžia dykai dalina sandėliuose nebetelpantį sūrį, alkanų žmonių susirenka šimtai.

O Amerika turtingiausia šalis kapitalo pasaulyje, netgi galvoja apie šimtabilioninį iškaštą "Žvaigždžių karą".

Psichologų yra konstatuota, kad nacionalistas šovinistas yra protiniai nesveikas žmogus. Tokiais buvo Hitlerio nacistai, Mussolinio fašistai, tokiais yra žydai sionistai ir t. t. Nacionalistai šovinistai yra daug didesni ligoniai ir už apsirg-

Tarybiniai technikos centrai užsienyje

Siuo metu Bulgarijoje, Čekoslovakijoje, Kuboje, Mongolijoje, Lenkijoje, Vengrijoje. VDR dirba daugiau kaip 30 tarybinių technikos centrų. Pavyzdžiui, Bulgarijo-

dintus antikomunistės propagandos žmones.

Bėgantys iš TSRS žydai vieni yra sionistai, antri—sionizmo propagandos apsirgintai; kai pabėga ir pamato, kokią klaidą padarė, per ašaras prašos, kad leistų grįžti atgal į gimtąją žemę.

Kovai su sionizmu ir jo propaganda Tarybų Sąjungoje sveikai galvojančios žydai suorganizavo antisionistinį komitetą. Tai akcentuoja dėl to, kad komitete yra ir plačiai žinomas lietuvis žydas Genrikas Zimanas, žurnalo "Komunistas" vyr. redaktorius.

Mieli laikraščio "Vilnius" skaitytojai ir dalininkai. Direktorių tarybos yra nutarta, kad šiemet dalininkų suvažiavimas bus gegužės 15 dieną Čikagoje, "Vilnius" salėje.

Turėkime tai galvoje. Ir kuriems galimybės leidžia, dalyvaukime suvažiavime. Pasveikinkime suvažiavimą kiek kuris išgalime, kad laikraštis gyvuotų.

S. J. Jokubka

je ir Mongolijoje technikos centrai padeda techniškai aptarnauti tarybinius traktorius ir žemės ūkio mašinas automobilių techniką; Bulgarijoje ir Čekoslovakijoje—kelių tiesimo mašinas, ekskavatorius ir autokrovėjus; Čekoslovakijoje—mašinas ir įrengimus; Lenkijoje—stakles, prietaisus, įrankius ir kitus gaminius ("Stankoimport"); VDR—elektronines skaičiavimo mašinas, kontorų orgtechniką ir kitas prekes. Statomi tarybiniai technikos centrai Vengrijoje, Mongolijoje ir Kuboje. Technikos centrai—tai iš principo nauja parduoto ir pirkėjo bendradarbiavimo forma organizuojant mašinų techninį aptarnavimą. Tarybų Sąjungos užsienio prekybos organizacijos ir mašinų bei įrangos gamintojai, steigdami užsienyje technikos centrus, kėlė tokį pagrindinį tikslą—padėti serviso organizacijoms—tarybinės technikos importuotojoms—garantuoti patikimą, ekonomišką, našų mašinų ir įrengimų darbą.

Per praėjusį veiklos laikotarpį smarkiai pagerėjo iš TSRS tiekiamų mašinų, įrengimų ir prietaisų techninis aptarnavimas. Technikos centrų vyriausiais inžinieriais yra šakinių ministerijų tiekėjų

Trumpai

— Kalifornijos demokratų kongresmanas Ron Dellums, kalbėdamas Mičigano Wayne universitete, ragino afro-amerikiečius aktyviau dalyvauti sąjūdžiuose už tautą.

— Amerikos fizikų organizacija, kuriai priklauso 32.000 narių, kreipėsi į prez. Reaganą ir kongresą, kad susitartų su TSRS dėl apribojimo branduolinio ginklo ir branduolinių bandymų.

— Kanados darbininkų profsąjungos vis aktyviau reiškiasi prieš branduolinį ginklą. Nerimas kyla, kad planuojama Kanadoje bandyti JAV vadinamas Cruise raketą.

— Amerikos negrų politiniai lyderiai ruošiasi reikalauti, kad demokratų partija skaitytųsi su negrų reikalavimais, o jeigu nesiskaitys, tai jie 1984 metais išstatys prezidento postui kandidatą negrą.

— Illinois bedarbiai ir benamiai ruošiasi gegužės 25 d. eitynei į Springfieldą reikalauti duonos ir darbo.

— Pepsicola kompanijos direktorių tarybos prez. Donald Kendal japonų laikraščio "Asahi" korespondentui pasakojo, kad branduolinių bombų gamyba reiktų nutraukti, nes jau pakankamai yra jų prigaminta.

atstovai. Centrų tarybiniai specialistai palaiko nuolatinį ryšį su savo gamyklomis sprendžiant atsarginių dalių tiekimo klausimus nagrinėjant užsakovų reklamacijas ir kitus pasiūlymus.

Tarybinių technikos centrų darbo patirtis parodė, kad mašinų prastovos bendrų pastangų dėka sumažėja iki minimumo. Pavyzdžiui, Bulgarijoje 1976 m. traktoriaus prastova labiausiai įtemptu darbo metu (nuimant derlių) dėl techninių gedimų truko vidutiniškai 15-20 dienų, o 1980 m.—jau tik 2.72 dienos. Kuboje per 1,5 metų buvo parengta per 4000 specialistų, kurie sėkmingai darbuojasi automobilių aptarnavimo stotyse, žemės ūkyje ir gamyklose. Iš viso per techninių centrų veiklos laikotarpį (1976-1981 m.) ESPT šalyse buvo parengta apie 90 tūkst. vietinių specialistų. Tarybiniai specialistai padeda nustatyti atsarginių dalių poreikį, sudaro paraišką atsarginėms dalims.

Tarybiniai technikos centrai visada atsižvelgia į pirkėjų nuomonę ir poreikius. Palaikomas ryšys su gamyklų gamintojų konstruktorių biurais, kuriems reguliariai siunčiama informacija ir pasiūlymai, kad į šiuos būtų atsižvelgta modernizuojant mašinas ar kuriant naujas konstrukcijas. Technikos centrai dalyvauja išbandant naujas mašinas, pirmą kartą siūlomas eksportuoti. Visos pastabos kruopščiai analizuojamos ir siunčiamos gamykloms gamintojoms.

L. Ū.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
"VILNIS" - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Gegužės pirmoji

Pasaulio darbo žmonių solidarumo šventė Gegužės Pirmoji gal niekad nebuvo taip reikšminga kaip nūdien, kai kapitalo pavergtame pasaulyje vyksta sprendžiamos kovos už taiką, demokratiją ir socialinę pažangą. Centro Amerikos tautos sukilusios išsilaisvinti iš imperialistinio jungo, Afrikos ir kituose pasaulio regionuose nusikračiusios kolonializmo tautos grumiasi su neokolonizmu, Vakarų Europos sostinėse daugtūkstantinėmis demonstracijomis žmonės šturmuoja, naikina laudami taikos ir nusiginklavimo. Ir taip, kur tik pažvelgsi visur žmonių nuotaikos pritvinkusios prieš skurdą.

Pribrendęs laikas visame pasaulyje suplevėsuoti socializmo vėliavai. Didžiosios Markso-Lenino idėjos vis daugiau užkariauja širdžių. Šiomis idėjomis Rytų pasaulio socialistinės tautos jau gyvena. Šiomis idėjomis jau gyvena Kubos, Nikaragvos, Vietnamo, Laoso, Kampučios, Etiopijos, Angolos ir kai kurių kitų šalių darbo žmonės.

Darbo žmonių himnas Internacionalas Gegužės Pirmosios šventės metu skamba ne tik buržuazinės demokratijos šalyse darbininkų mitinguose, susirinkimuose bei demonstracijose, skamba jis reaktinėse šalyse slaptuose darbininkų susirinkimuose, policijos teriojamose darbininkų demonstracijose, netgi giliuose kalėjimuose politinių kalinių kameroose. Nėra jėgos šiai pakiliai darbo žmonių nuotakai užgesyti, nežiūrint represijų bei reakcijos žiaurumų, nukreiptų prieš darbo liaudies.

Gegužės Pirmoji rodo, kad ir kapitalistinio pasaulio darbo liaudis išeis laimėtoja, kaip išėjo Rytų pasaulio socialistinių šalių tautos, statančios naują gyvenimą.

Valio Pirmoji Gegužės! Lai sužydi ir sulapoja pasaulyje taika, brangiausias daiktas kiekvienam doram žmogui ir žmonijai!

K. Marksui buvo žinomi ir lietuvių tautos istorijos klausimai

Siemet sukanka šimtas metų kaip mirė mokslinio socializmo teorijos autorius Karlas Marksas. Jo atminimas kiekvienam klasikiniam susipratu- siam darbo žmogui, ar jis paprastas darbininkas, ar intelektualas inteligentas, yra brangus tuo, kad Karlas Marksas savo mokslu parodė visuomenės socialinių santykių vystymosi dėsnius, kapitalizmo esmę, darbo žmonių vaidmenį socialinių santykių keitimosi procese—klasių kovos arenoje.

Karlas Marksas savo mokslu atidengė, kad ne per utopinį socializmą eina kelias į laimingą be žmogaus kito žmogaus išnaudojimo gyvenimą, o per darbo žmonių statybą komunistinio gyvenimo ant kapitalizmo griuvėsių.

Kad tai yra neginčijama tiesa, matome kaip ant sugriuvusio Rusijoje kapitalizmo darbo liaudis pradėjo statyti ir stato naują gyvenimą į visuotiną komunizmo pergalę. Akivaizdžiai matome, kad ten, kur vis labiau gilėja buržuazinėje visuomenėje vidiniai prieštaravimai, vyksta darbo liaudies masių bruzdėjimai, kovos už išsilaisvinimą iš socialinės ir ekonominės priespaudos.

Per visą savo veiklą, o ypač paskutiniaisiais gyvenimo metais, Marksas daug dėmesio skyrė revoliuciniam judėjimui Rusijoje. Jis tada rašė, kad Rusija yra priešakinis revoliucinio judėjimo Europoje būrys. Ir tai patvirtino praėjus 34 metams po K. Markso mirties. Karlas Marksas neklydo.

Marksas rašė ir lietuvių tautos istorijos klausimais. Jis teikė didelę reikšmę lietuvių tautos kovai prieš kryžuočius, išryškino Saulės ir Durbės mūšių reikšmę, teigiamai vertino prūsų sukilimą prieš kryžuočius, katalikybės misionierių siautėjimą baltų žemėse lygino su ispanų užkariautojų žiaurumais Meksikoje ir Peru. Marksas dėjo daug vilčių į 1863 m. sukilimą, ypač į revoliucionierių vadovaujamą Lietuvos valstiečių judėjimą.

Amerikos pažangieji lietuviai su K. Markso mokslu pradėjo susipažinti Amerikos Lietuvių Socialistų Sąjungos klestėjimo metais, per jos laikraštį "Kovą" ir Sąjungos išleistas brušūrėles. Vėliau, giliau ėmė įsisavinti šį mokslą iš LLD išleistų marksistinio turinio knygų. Tą įsisavintą mokslą puoselėja savo širdyse ir nūdien.

Turi būti pasakyta stop!

Velykų savaitgalį vien tik Vakarų Vokietijoje išėjo į gatves mažiausia 750 tūkstančių žmonių skanduodami šūkius prieš branduolines raketas, už susitarimą didžiųjų šalių dėl branduolinio ginklo apribojimo. Antikarinės demonstracijos vyko ir kitose Vakarų Europos sostinėse bei didesniuose miestuose. Ypač piktai buvo šturmuojamos JAV karinės bazės Didžiojoje Britanijoje. Antikarinės nuotaikos, palyginus kokios jos buvo prieš keliolika metų, darosi nebesuvaldomos. Netgi ir čia Amerikoje per praėjusius kongreso rinkimus, kur buvo iškeltas klausimas dėl branduolinio ginklo išaldymo, du trečdaliai balsuotojų pasisakė už išaldymą. Žmonės

2

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

STURMAVO JAV AVIACIJOS BAZĖ

Ispanijoje įvyko žygis prieš NATO bloką. Jis buvo suorganizuotas daugelio pažangių ir visuomeninių organizacijų iniciatyva. Jame dalyvavo daugiau kaip 15 tūkstančių žmonių, kurie nužygiavo nuo Ispanijos sostinės iki Torrechona de Ardosos, kur yra Amerikos karo aviacijos bazė. Demonstrantai nešė šūkius ir transparentus, kuriuose buvo parašyta: "Reikalaujame, kad Ispanina išstotų iš NATO!", "Amerikos karinėms bazėms Ispanijos teritorijoje—ne!"

ZINIA IS TURKIJO

Septynerius su puse metų griežto režimo kalėjime nuteistas Turkijos leidyklos "Temei" savininkas Ahmetas Kardamas. Ankaros nepaprastosios padėties teismas pripažino jį nusikaltus "komunistine propaganda" ir iki gyvos galvos atėmė teisę dalyvauti visuomeninėje veikloje. Nuosprendis A. Kardamui paskelbtas todėl, kad jo leidykloje buvo spausdinamos pažangių autorių knygos.

ŽEMĖS GYVENTOJAI

1981 metais Žemėje buvo 4 milijonai 508 milijonai gyventojų. Pusė jų—2 milijonai 625 milijonai—gyvena Azijoje, Afrikoje—484 milijonai žmonių. Šie duomenys pateikti paskelbtame Jungtinių Tautų demografiniame metraštyje.

Maždaug trečdalis Žemės gyventojų jaunesni kaip 15 metų amžiaus ir tik 6 procentai gyventojų turi daugiau kaip 65 metus.

Statistikos rinkinyje pateikiamas 25 šalių, turinčių daugiausia gyventojų sąrašas. Jame pirmąją vietą užima Kinija, po jos įrašyta Indija, Tarybų Sąjunga, JAV, Indonezija.

V. ZENKEVIČIUS KONGE

Kongo liaudis aukštai vertina TSRS pastangas kovoje už taiką, įtempimo mažinimą, nusiginklavimą ir visų planetos valstybių bendradarbiavimą, sakoma bendroje deklaracijoje, pasirašytoje Brazavilyje pasibaigus Tarybinio Azijos ir Afrikos šalių solidarumo komiteto delegacijos vizitui. Kongo Liaudies respublikoje Tarybų

Sąjungos delegacijai vadovavo komiteto prezidiumo narys Lietuvos TSRS užsienio reikalų ministras V. Zenkevičius.

ARGENTINOS KOMPARTIJA

Argentinos Komunistų partija pasiekė, kad penkiose didžiausiose šalies provincijose ją oficialiai pripažintų rinkimų tribunolas. Kaip pareiškė sostinėje įvykusiam mitingui Argentinos Komunistų partijos CK politinės komisijos narys Rubens Iscar, tai leidžia Argentinos komunistams veikti kaip nacionalinei partijai šalies politinėje arenoje ir iškelti savo kandidatą į prezidento postą per visuotinius rinkimus, paskirtus šių metų spalio 30 dieną.

REIKIA PLĖSTI RYŠIUS

Japonija ir Tarybų Sąjunga turi plėsti prekybinius ir ekonominius ryšius. Tai atitinka abiejų šalių tautų interesus, pareiškė žurnalo "Tojo keidzai" naujai pasirodžiusio numerio puslapiuose vienas Japonijos verslininkų pasaulio lyderių, prekybos ir pramonės rūmų prezidentas S. Naganas.

A. Naganas, vadovavęs didelei Japonijos verslininkų sluoksnių delegacijai, kuri dalyvavo neseniai Maskvoje įvykusiame TSRS ir Japonijos susitikime prekybos ir ekonomikos bendradarbiavimo klausimais, duodamas interviu žurnalui, pažymėjo, kad Japonijos ir Tarybų Sąjungos ekonominiai mainai atitinka abiejų šalių interesus.

PRANCŪZIJA IR VIETNAMAS

Vietnamo Socialistinės Respublikos Ministrų tarybos pirmininkas Tam Van Dongas priėmė Prancūzijos santykių su užsieniu ministrą, viešėjusį Vietnamo Socialistinėje Respublikoje su oficialiu vizitu.

Susitikimo metu jie pareiškė pasitenkinimą tuo, kaip pastaraisiais metais vystomas kultūrinis ir mokslinis-techninis bendradarbiavimas, ir stoji už tolesnį abiejų šalių ekonominių ryšių plėtimą.

— AFL-CIO profsąjungų pranešimu, nors krašto ūkis lyg atsigau- na, bet nedarbai dėl to nei šilta, nei šalta.

už taiką, prieš karą. Agresyviams imperializmui dirbantys politikieriai iš jėgos pozicijų turėtų jį tai atkreipti dėmesį. Bet ar atkreips?

Konstatuota ir perkonstatuota, kad pašalinis pasaulinio branduolinio karė grėsmė, būtinas susitarimas JAV ir TSRS, kad branduoliniam ginklui būtų padarytas galas. Bet kaip visi ženklai rodo, derybos susitarimo kryptimi beveik nejudą iš vietos, nors retorikos, siūlymų ir kontrpasūlymų tiek, kad žmonėms netgi įkyrėjo klausytis. Kodėl taip? Ogi, kad susitarimas apriboti ginklavimąsi branduoliniu ginklu priklauso nuo Jungtinių Valstijų, nuo Washingtono užsispyrimo turėti apsiginklavimo pranašumą prieš TSRS.

Didžiausiu barjeru susitarti yra Amerikos Pershing raketos, ipirštos militarinei NATO grupuotei, kad jų 572 būtų išdėstytos Vakarų Europoje ir nukreiptos prieš Tarybų Sąjungą, ir kad iš tų 572 raketų 204 būtų išdėstytos netoli TSRS sienos Vakarų Vokietijoje. Visa to akivaizdoje Tarybų Sąjunga negali būti abejinga, tolygiomis raketomis apstaciūsi gintis.

Kad nekiltų branduolinis susirėmimas, kad nesuliepsnotų pasaulis nuo branduolinių bombų, kad žengus žingsnį nusiginklavimo kryptimi, Tarybų Sąjunga sutinka savo raketų skaičių sumažinti iki skaičiaus, kiek turi Prancūzija ir Anglija sudėjus jų raketų krūvon. Vašingtonas apie tai nenori girdėti. Jeigu TSRS nemažina savo raketų skaičiaus, pasiryžęs gruodžio mėnesį savas išdėstyti Vakarų Europoje.

Ar tai ne atviras iššūkis ginkluotis ir ruoštis branduoliniam karui? To negali suprasti tik politinis analfabetas. Vakarų Europos žmonės suprato. Nenuostabu, kad demonstruoja, šturmuoja prieš Amerikos raketas. Bet ar agresyvius imperializmo politikieriai atkreips į tai dėmesį, prašosi klausimas, nes branduoliniam karui pradėti tereikia tik paspausti mygtuką, o tokių, kurie gali prieti paspausti, yra.

Todėl nūdien kiekvienas doras žmogus neturi būti abejingas taikos šalininkų sąjudžiams. Agresyvaus imperializmo politikieriams turi būti pasakyta STOP!

Įsidėmėčiau, ką rodo faktai

Dar nežinau, ar mano pirmasis rašinys po rubrika "Jeigu būčiau "dipukas", paskelbtas "Vilnyje" ar ne. Ir vistik rašau, vėl įsivaizdavęs, kad kurią tai tų metų dieną "dievo paukštuku" nutūpiau USA. Taigi, kaip ir tūkstančiai kitų pabėgėlių, bet jais tapusiu dėl skirtingų priežasčių. Štai senesniai "Vilnyje" perskaičiau, kad "pagaliau imigracijos teisėjas nusprendė deportuoti nacistinį nusikaltėlį Antaną Lipšį, karo metu . . . tarnavusį naciams". Šis bėgo, nes nebėgti negalėjo. Aš gi, taip minėjau pirmame rašinyje, pabėgęs per klaidą, pabėgęs, kad buvau apmulkin-tas, įbaugintas komunizmo baubu.

Dabar norėčiau paklausti tokius, kaip aš: ar jie sutinka sėdėti prie vieno stalo su A. Lipšiu? Ar jie sutinka pūsti į tą pačią dūdę? Ar jie sutiktų miegoti kartu su juo, užsikloję vieną antklodę? O juk sąvoka "dipukas"—nelyg ta antklodė. Štai todėl ir pareiškiau mintį, kad aš būtinai išsiskirčiau, pareiškęs, kad "dipukas" "dipukui" nelygu ir prašau ten, Lietuvoje, savo tautiečius žinoti, kaip toli Š. Balinis nuo A. Lipšio. Tai padaryti man būtų labai svarbu ir neįsivaizduoju, kodėl taip nedaroma. Netgi ir tuo atveju, jeigu vis dar "dipukyne" yra žmonių, kurie akiai tiki Tarybinės Lietuvos užguitumu, jos "okupacija" ir kitomis jai komunistų daromomis skriaudomis.

Žodžiu, reikalas atsimeisti nuo nusikaltėlių būtų pirmoji tokio išsiskyrimo priežastis. Dabar gi, praėjus tiek metų, aš, žinoma, būtinai patyrinėčiau ir tą baubą, nuo kurio kadais sprukau į Vakarų. Ir logiškiausia, atrodytų, tokius tyrinėjimus pradėti nuo pačių Lietuvos komunistų.

Štai prieš porą metų įvyko Lietuvos Komunistų partijos XVIII-asis suvažiavimas ir ten pa-

žymėta, jog jos sudėtyje yra 171 tūkstantis komunistų. Vadinasi, tik per ketverius metus jų padaugėjo 25 tūkstančiais. Na, o tada, 1944-aisiais, kai man tekę nuo jų bėgti . . . Kiek gi tada jų buvo Lietuvoje? Ir štai sužinojęs, kad 1945 metais jų buvo 43 kartus mažiau, taigi apie pusketvirto tūkstančio, nejuokais pripildyčiau akis nuostaba ir neabejotinai giliai susimąstyčiau: Kodėl štai čia, "dipukyne", mes visai juodiname komunistus, o ten, Lietuvoje, geriausi žmonės ateina į komunistų partiją—darbininkai, valstiečiai, gydytojai, inžinieriai, mokytojai, tarnautojai, mokslininkai . . . Ir ateina, taip sakant, paragavę to gyvenimo, kurį čia keikiame ir niekiname. Pagaliau, nesunkiai atrasčiau, kad Lietuvos Komunistų partijos nariais būtinai kažkas yra ir iš mano giminaičių.

Bet gal tik taip atrodo? Gal ir aš akiai vaikštinėčiau po USA ir man mažiausiai rūpėtų išsiaiškinti savo santykius su Lietuva? Gal tai tik iliuzijos, kad tapęs "dipuku" per neapsižūrėjimą, aš šiandien jaučiausi už kitus akylesnis ir protingesnis? Tačiau kita vertus, kodėl gi aš turėčiau tikėti neapykantos Tarybų Lietuvai balsui ir ignoruoti jos gyvenimo faktus? Todėl nuosirdžiai tikiu, kad ne tas balsas, o būtent jie, tie konkretūs Lietuvos gyvenimo faktai, mokytų mane savarankiškos mąstysenos ir elgsenos. Ir jeigu jau man likimo būtų lemta gyventi "dipuku", parodyčiau, kad ir jų tarpe yra žmonių, kurie ne priešai Lietuvai ir jos gyvenimui. Ne priešai todėl, kad supranta, jog ji pasirinkusi gyvenimo būdą, kuris ją papuošė ir išaukštino. Kažkada, sakykim, pirmaisiais pokario metais gal nebuvo gėda to neregėti, bet dabar . . .

Š. Balinis

KALBANT TIESIAI

VIS TIK "ETNIKAİ"

Dipukijos atstovai (nori jie to ar ne) kartas nuo karto į širdžiai taip mielas Valstijas, gyvenimą jose bei save, priversti pažūrėti ir iš realios kampo. Tame tarpe—vertinant amerikiečių požiūrį ir "dipukinę" politiką bei jos prasmę.

Gerai žinome standartinę situaciją. Lietuviškame Čikagos Marquette Park atsilanko kažkoks kandidatas į ką nors. Atsikanda lietuviškos dešros, pasako du tris žodžius ir traukia į kitą panašų rajoną (gal pas graikus, gal pas kiniečius), kur vėl kažką ragauja ir kažką sako. Žodžiu, eilinė amerikietiško politinio biznio scenelė—viena iš tūkstančių. Bet ji dipukinėje padangėje sukelia saviļiaupės audrą: žiūrėkite, kokie mes reikalingi, kokie mes svarbūs, kaip be mūsų negali apsieiti!

Lygiai tas pats kartojasi, kai JAV kongrese koks nors balsų medžiotojas pakalba ar "padaro pareiškimą Lietuvos klausimu". Ir štai čia kyla kitas klausimas: nejaugi čikagiškiai lietuviškų dešrų gamintojai ir vašingtoniškiečiai valdžios istaigų durų varstytojai nesupranta tikrųjų šalies šeimininkų požiūrio į save ir savo pastangas? Liūdna, bet pačios vyriausios kartos atstovams, atrodo, akys neatšvito ir jau nebeatšvis. Bet ir kitokių esama. Štai vienas veikėjų,

atvirumo pagautas, pasiguodė "Akiračiams":

— Reagano administracija tą etiketę—etnik—vėl mums prikliauvo,—ir ešą dar blogiau: Baltųjų rūmų durys jiems prasiveria retai, siaurai ir tik tam tikromis progomis.

Taigi: tik įkyrus etnik ne rinkiminio sezono metu! . . . Vaje, vaje . . .

Ta tema savotiškai įdomiai pasamprotavo jaunesnės kartos etnik Linas Kojelis, kuris jau gimęs čia ir kuris iš politikos norėtų gauti didesnę kšnį, nei jo pirmtakai. Anot L. Kojelio: "Ir ankstesnės emigracijos nesugebėjo iškelti politinių vadų Amerikos gyvenime.

. . . Amerikos politinės partijos nekreipia tinkamo dėmesio etninėms grupėms, jas arba ignoruodamos, arba išnaudodamos, arba dar blogiau joms pasipriešindamos.

. . . Amerika, kaip emigrantų kraštas, yra lyg gyvų žmonių piramidė, tie ant viršaus žino, ką reiškia būti apačioje ir nejučia reikalo atidaryti durų tiems, kurie siekia viršūnių".

Blaivios mintys? Beveik. Iki senkančio lietuviškų dešrų ragavimo Marquette Parke. J. L.

PAGAL KIENO RECEPTĄ?

Kiekvieną kartą, kai tik parašome apie sąžinės laisvę Tarybų Lietuvoje, apie jos teises garantijas ir jų įgyvendinimą praktikoje, užjūrio piktoji spauda atsiliepia vienu ir tuo pačiu—girdi, viskas propaganda. Ir veltui vardintume, kiek mūsų nedidelėje respublikoje veikia Romos katalikų religinių bendruomenių, kiek sentikių, kiek stačiatikių, kiek evangelikų liuteronų, evangelikų reformatų, evangelikų krikščionių baptistų, judėjų, musulmonų ir karaimų, viskas veltui. Propaganda, ir tiek. Faktiškai, šaukia "vaduotojai", smurtu uždarinėjami maldos namai, girdi, niekas jų nerenovuoja ir nerestauruoja. O visos kalbos, kad Vilniaus šventos Teresės bažnyčios restauravimo darbams buvo iškviešti specialistai net iš Lenkijos—grynas akių dūmimas. Todėl kažin ar verta vėl kalbėti, jog Kauno kunigų seminarijoje praėjusiais metais buvo priimti 22 jaunuoliai, bergždžiai minėtume Lietuvos katalikų bažnyčios ordinarų leidžiamos religinės literatūros tiražus, visi šie faktai—kaip žirniai į sieną. "Vaduotojams" žymiai naudingiau meluoti apie "katakombinę bažnyčią" Lietuvoje bei aukštinti kai kuriuos ekstremistinių pažiūrų kunigus, paverčiant juos vos ne "šventaisiais".

Štai kodėl įdomu patirti, kaipgi lietuvių buržuaziniai nacionalistai reaguoja ne į mūsų žodžius, o į Vakarų korespondento liudijimus minimu klausimu.

Prieš kurį laiką Lietuvą aplankė Londono dienraščio "Gardian" korespondentas Markas Vudas, turėjęs labai konkretų tikslą—pasidomėti, kaip gi Lenkijos įvykiai atsilieps šios šalies kaimyninėje Lietuvoje. Ne paslaptis, kad įvairiausio plauko antitarybininkai tikėjo, jog Lenkijos katalikų bažnyčios nuotaikos labai paveiks mūsų tikinčiuosius ir būtiniausiai sustiprins antitarybines nuotaikas. Būtent šių lūkesčių patvirtinimo ir atvažiavo ieškoti minimas žurnalistas Markas Vudas.

Reikia pasakyti, kad šioms žurnalisto viltims nebuvo lemta išsipdyti. Nuvykęs į Kauną, Markas Vudas susitiko su Kauno kunigų seminarijos rektoriumi Viktoru Butkumi, kuris papasakojo, jog ne taip seniai, 1982-ųjų metų kovo mėnesį buvo pašventinta nauja seminarijos bažnyčia, jog yra laikomos pamaldos jaunimui, jog tikintiesiems jaunuoliams leidžiama patarnauti prie altoriaus, jog padaugėjo naujai priimamų seminaristų—priimti dvidešimt du žmonės. Nuo faktų nepabėgsi—visa tai Markas Vudas ir išdėstė dienraštyje "Gardian". Korespondentas pridūrė, jog Lietuvos dvasiškija vengia kritikuoti valdžią, jog vertina normalias darbo sąlygas ir nenori jokių konfliktų.

Beliko išsiaiškinti, kaip gi Lietuvos dvasiškija reaguoja į įvykius kaimyninėje Lenkijoje. Bet ir čia antitarybininkams teko nusivilti. Kalbėdamas su Marku Vudu, Vilniaus parapijos klebonas Antanas Dilys tiesiai pasakė: "Nacionalizmas ir politika nėra kunigų reikalas. Lenkijoje jie per daug kalba apie Lenkiją ir mažai apie dievą".

Atrodytų—viskas aišku. Eilinis bandymas išpūsti antitarybinį burbulą nepavyko. Tačiau "vaduotojams" nusispjauti į faktus, jeigu jie netelpa į jų sukurtą schemą. PERSPAUDINĖS ŠIĄ LONDONO DIENRAŠČIO

"Gardian" korespondenciją, ten pat leidžiamas "vaduotojų" organas "Europos lietuvis" neiškentė nepridūręs kelis žodžius nuo savęs. Ši redakcijos pastaba verta, kad ją pacituotume ištisai, nes joje kaip vandens laše atsispindi "veiksnių" mąstymo būdas. Žodis "Europos lietuviui": "Pats faktas, kad užsienio žurnalistas buvo leista nuvažiuoti į Kauną, kelia įtarimą, kad ši informacija yra iškepta pagal sovietų valdžios receptą".

Štai ir visi jų argumentai . . . Girdi "išplovė" vargšeliui Markui Vudui smegenis ir apmulkino kaip vaiką. Būtų pasikonsultavęs su "vaduotojais", iškeptų informaciją pagal jų receptą. Tada—kitas dalykas. Visai visai kitas dalykas . . .

Kazys Bagdonavičius

APIE DIALOGĄ SU MIRUSIAIS

Prieš kiek laiko Čikagos "Drauge" teko perskaityti tikrai įdomias, prasmingas ir giliamintiškias eilutes. Štai jos:

"Iš savo santykių su mirusiais ne vienas asmuo turi tokias patirties, kad to prasmės kartais jis pats nepajėgia suprasti, o kiti nelabai linkę tikėti, ką iš tokių girdi.

Yra naudinga lankyti nors mintimis visokių žmonių kapus. Galime daug ko pasimokyti ir prie to kapo, kur palaidotas tarsi niekam nereikalingas daiktas . . .

Yra prasminga, naudinga ir **malonu bendrauti** ne vien su gyvaisiais žemėje, bet ir su iškeliavusiais amžinybėn".

Šiuos žodžius parašė stambus, gerai žinomas—tiesiog pagarsėjęs specialistas: Vincentas Brizgys.

Tas pats vyskupas Brizgys, kuris Antrojo pasaulinio karo metais labai noriai bendravo su gyvais hitlerininkais, ir labai aktyviai prisidėjo prie to, kad "anapus" atsėdūrė ne vienas lietuvis—**negyvas**. Taigi, kalbant apie bendravimą su tais, kurie jau palaidoti, šis hitlerininkų kolaborantas tikrai daug gali pasakyti. Natūralu, kad jis rašo ta tema. Tačiau jo ekscelencija daro stambią klaidą: vargu, ar "anapus" jis bus gerai sutiktas ir dar labiau abejotina, ar tas bendravimas bus toks malonus, kokio jis tikisi.

Ta pačia proga negalima nepastebėti, kad Čikagoje (na, ir kitose USA vietose) ir be V. Brizgio vis dar yra bendravimo su mirusiais mėgėjų—lietuviškos kilmės.

Keistu sutapimu—tai visi tie, kuriuos pavadinimas Office of Special Investigations varo tiesiog į drebulį . . .

TRUMPAI

— Valstybės departamentas neduoda vizų pažangiems užsieniečiams, kaip buvusio Čilės prez. Allente žmonai, bet tokiam Salvadoro reakcinių lyderiui Roberto d'Aubuisson duoda.

— Prez. Reagano administracija mažina cukraus importą iš Nikaragvos. Manoma, tai yra daroma, tai šaliai pakenkti.

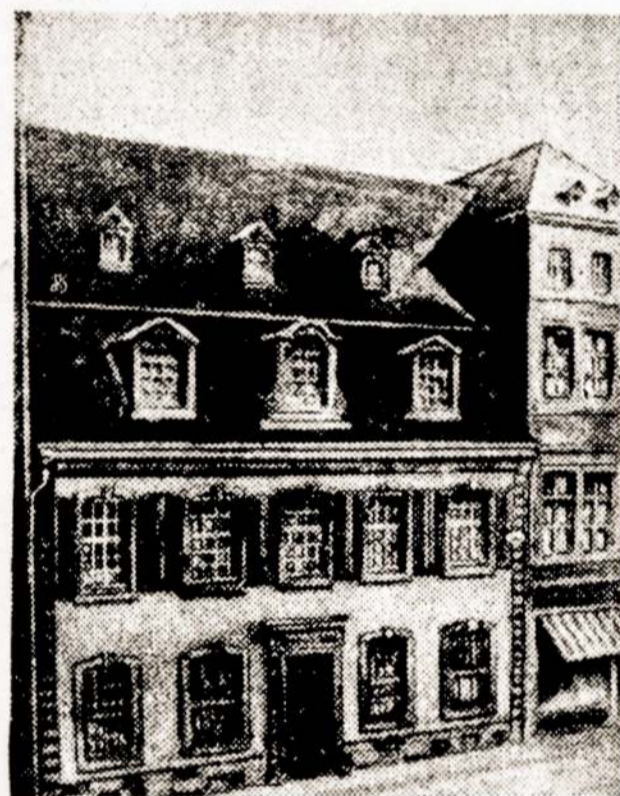
— Wisconsinio piliečiai referendumu 7 prieš 1 pasisakė prieš atidarymą jų valstijoje radioaktyvinių atliekų šiuokšlynų.

— Kompiuterių Atari Inc. firma ketina paleisti 1,700 darbininkų ir fabriką perkelti į Hong Kongą ar į Taiwaną, nes ten darbininkai pigesni.

K. Markso šeimai skirtas muziejus

Zalvedelyje, VDR Magdeburgo apygardos apskrities centre, yra daug įdomių pastatų, primenančių praeities laikus. Vienas jų, trijų aukštų namas su barokiniu fasadu, patraukia daugelio dėmesį. Bronzinė lenta prie įėjimo skelbia, kad 1814 metų vasario 12 d. čia gimė Zenė Vestfalen—būsimoji Karlo Markso žmona. Prieš 13 metų šiame pastate buvo įrengtas memorialinis muziejus, kurio ekspozicija pasakoja apie Vokietijos ir tarptautinį darbininkų judėjimą. Lankytojas čia susipažįsta su mokslinio komunizmo atsiradimu, vystymu ir išplitimu visame pasaulyje, taip pat su Vokietijos darbininkų klasės ir pasaulinio proletariato kovos istorija. Nuolatinė ekspozicija skirta K. Markso šeimai. Fotografijose, dokumentuose, knygose ir rankraščiuose atsispindi Karlo ir Zenės Marksu, taip pat jų vaikų gyvenimas ir veikla.

Trylika muziejaus salių, apstatytų praėjusio šimtmečio vidurio baldais, informuoja apie tam tikrus Markso šeimos gyvenimo etapus. Čia galima gauti daug įdomių duomenų, kaip buvo parašytas „Komunistų partijos manifestas“, taip pat „Kapitalas“.

Nuotraukoje: Namas Tryro miesto [Vakarų Vokietijoje] Brukenstrāsės gatvėje Nr. 10, kur 1818 m. gegužės 5 d. gimė ir praleido jaunystės metus Karlas Marksas.

Patalpų interjeras su devynioliktojo šimtmečio baldais daro Karlo ir Zenės Marksu gyvenamojo laikotarpio išpūdį. Zenės portretas (čia kopija, originalas

eksponuojamas Vokietijos istorijos muziejuje Berlyne) perteikia šios jaunos moters grožį, žavesį ir protingumą. Tą patį išreiškia ir bronzos skulptūra kurią sukūrė VDR Nacionalinės premijos laureatas magdeburgietis Heinrichas Apelis.

Praėjus dvejim metams nuo Zenės gimimo, Vestfalenų šeima persikėlė į Tryrą. Čia—taip informuoja ekspozicija—Vestfalenai susipažino su Marksu šeima. Vaikai drauge augo. Iš tos vaikų draugystės, metams bėgant, išaugo stipri meilė: 1836 metų vasarą Zenė ir Karlas susižiedavo. Aštuoniolikmetis K. Marksas tada pradėjo studijuoti. Vėliau jis dirbo laikraštyje „Reiniše ceitung“, tapo revoliuciniu demokratu. 1843 metų birželio 19 d. Karlas ir Zenė susituokė Kroicnache. Tai rodo eksponuojama santuokos pažymėjimo kopija. Nuo pat pirmosios bendro gyvenimo dienos, kaip rašė F. Engelsas, Zenė labai gerai suprato savo vyro veiklą, jo kovas ir aistringai jose dalyvavo. Zenė žinojo, kokie sunkumai jos laukė, ir nedejuodama dalinosi su savo vyru visais vargais. Ji, kaip rodo ekspozicijos dokumentai, buvo drauge su K. Marksu ištremta iš šalies, išvyko į Paryžių ir Briuselį, o vėliau apsigyveno Londone. Skurdas buvo dažnas svečias jų namuose.

Šiame Zalvedelio memorialiniame muziejuje lankytojai gali sekti, kaip vystėsi Karlo Markso politinės pažiūros—kaip jis galutinai perėjo į materializmo stovyklą, kaip atskleidė darbininkų klasės istorinę misiją, draugavo su Fridrichu Engelsu ir Heinrichu Heine.

Kitoje muziejaus salėje galima matyti, kaip K. Marksas dirbo prie savo pagrindinio veikalo „Kapitalas“, taip pat susipažinti su jo veikla vadovaujant Tarptautinei darbininkų sąjungai—Pirmajam Internacinalui. Ekspozicija liudija apie tą didžiulę pagalbą, kurią Karlas Marksas teikė Europos šalių proletariatui.

Paskutinėje ekspozicijos salėje—dokumentai apie Didžiąją Spalio socialistinę revoliuciją, pradėjusią žmonijos istorijoje naują erą, marksizmo-leninizmo idėjų įgyvendinimo erą.

[Iš VDR mokytojų laikraščio „Doiĉe lereceitung“]

Pasaulyje baisi netvarka

Pasaulyje apie 800 milijonų žmonių gyvena skurdžiai; 570 milijonų žmonių sočiai nepavalgo; kiekvieną minutę gimsta 223 vaikai, iš kurių 26 miršta be medicinos pagalbos ir iš bado pirmaisiais gyvenimo metais, 36-nesulaukę ir 15 metų; 1.5 milijardo žmonių negauna medicinos pagalbos ir tokiame pat skaičiui žmonių trūksta geriamo vandens; 800 mln. žmonių yra neraštingi; apie 200 mln. vaikų neturi sąlygų lankyti mokyklą; apie 75 mln. vaikų iki 15 metų amžiaus yra vieninteliai šeimų maitintojai; beveik 200 mln. nepilnamečių vaikų sunkiai dirba.

Už pinigus, kurie išleidžiami pagaminti vieną „Traident“ sistemos povandeninį laivą, galima būtų besivystančiose šalyse išstisus metus mokyti 16 milijonų vaikų.

Išlaidos pagaminti vieną F-14 naikintuvą lygios 9 mokyklų kainai.

Išlaidos pagaminti vienai balistinei raketai MX tolygios 5 ligoninių statybos kalnai.

Už tai, kiek išleidžia pagaminti vienam tankui „Leopardas-2“, būtų galima pastatyti 36 trijų kambarių butų namą.

Lėšos, kurios skiriamos vieno tankų korpuso pratyboms, tolygios 28 vaikų darželių statybai.

Branduolinis karas—tai žmonijos katastrofa—autoritetingai pareiškė 1981 metais Eirti (JAV) susirinkę medikai mokslininkai į pasaulinę konferenciją. Jie pateikė kai kuriuos medicininius jo pasekmių aspektus. Jei imperialistai sukels trečią pasaulinį karą:

— daugiau kaip 200 mln. vyrų, moterų ir vaikų žus iš karto;

— daugiau kaip 60 mln. bus sužeisti;

— 80% lovų ligoninėse bus sunaikinta;

SIONIZMAS, KOKS JIS YRA

„Genocidas“, „galutinis sprendimas“, „naujoji tvarka“—šie terminai atgaivina atmintyje nusikalstamus nacistų veiksmus, rašė Libano įvykių dienomis Izraelio Komunistų partijos CK generalinis sekretorius Meiras Vilneris. Dabar šie terminai vartojami pritaikant Izraelio valdančiųjų sionistinių sluoksnių politikai. Tai absoliučiai dėsninga. Tarp vieno ir antrų, atmetus kai kuriuos skirtumus, esama daug bendro: užkietėjęs rasizmas, nežabotas agresyvumas, siekimas užgrobti svetimas žemes ir fiziškai sunaikinti ištisas tautas, šiuo atveju—palestiniečių. Panašumo esama ir siekiant problemos—šįkart Palestinos, „galutinio sprendimo“, primetant kitiems savo „naująją tvarką“—šią dieną Libanui, rytų—Sirijai, Jordanijai ir t. t. Sionistinių agresorių piktadarybes Libano žemėje galima prilyginti fašistų žvėriškumams per Antrąjį pasaulinį karą.

„Žvelgdami į šiaurę, mes regime derlingas Sirijos ir Libano žemumas . . . rytuose driekiasi Eufrato ir Tigro slėniai . . . Irako nafta, vakaruose—egiptiečių šalis. Neturėsime sąlygų augti, kol neišsprėsime arabų visiškai paklusti“,—šitaip sako Izraelio ministras pirmininkas Menahemas Beginas. Jam pritaria Beiruto budelis, buvęs Izraelio gynybos ministras generolas Arielis Šaronas: „Izraelio strateginiai interesai nesiriboja Artimųjų Rytų arabų šalimis, Viduržemio ir Raudonosios jūrų rajonu. Saugumui garantuoti dešimtajame dešimtmetyje, šie interesai turi aprėpti tokias šalis, kaip Turkija, Iranas, Pakistanas, taip pat Persų įlanką ir Afriką, konkrečiai Šiaurės Afrikos ir Centrinės Afrikos šalis“.

Žurnale „Stern“ išspausdintame interviu Šaronas ciniškai klausia: „argi verta jaudintis, kad mes norime užkariauti Turkiją, Iraną, Pakistaną ar net visą Afriką?“ Taip, Izraelis trokšta tapti imperine valstybe, siekia metodiškai suskaldyti arabų pasaulį, kontroliuoti jo gamtos turtus, eksploatuoti jo rinką ir milžiniškus darbo jėgos resursus.

Nusikalstama veikia įkvepia ir stimuliuoja nusikalstama ideologija. Kokios gi „idėjos“ įkvepia sionistus siaubingoms piktadaryboms? Tai sionistinės valstybės oficialioji ideologija, „šventosios“ knygos, kurių studijavimui Izraelio mokyklose skiriama beveik 1,5 tūkstančio valandų.

Tarybinis atstovas SNO vienoje savo kalbų pateikė citatų iš žydų

— kraujo plazmos, antibiotikų ir kitų medikamentų atsargos bus sunaikintos arba taps neveiksmingos;

— bus užkrėstas maistas ir vanduo;

— klimato pasikeitimas turės įtakos ir žmonių organizmui, taip pat faunos ir floros pasikeitimui;

— Likę gyvi kentės nuo sunkių ligų; piktybinių auglių, leukemijos. Labiausiai nukentės vaikai.

Taip teigia pasaulio medikai!

TSRS memorandume sakoma: „Dabartinėmis aplinkybėmis, didėjant įtempimui pasaulyje ir branduolinio karo grėsmei, valstybės neturi ir negali turėti svarbesnio uždavinio, kaip parengti ir realizuoti efektyvias priemones įtempimui mažinti, visuotinei tškai ir tautų saugumui stiprinti“. J.

filosofijos, kuri dabar dėstoma sionistinėse mokyklose, vadovėlio įvado:

„Žydų nacija—tai išrinktųjų nacija pagal savo rasę, išsilavinimą, klimatą žemės, kurioje ji kilo . . .

. . . Žydų rasė yra geriausia iš visų rasų, nes ji sukurta iš kiekvienos kartos atrenkant geriausius žmones“.

— Tai—dokumentinis liudijimas,—pasakė tarybinis diplomatas.—Ko moko Izraelio mokyklose sionistai? Neapkęsti kitų tautų ir iškelti žydų nacija kaip aukščiausiąją. Kuo visa tai skiriasi nuo filosofijos vokiečių fašistų, skelbusių arijų nacijos kultą, mėginusių ją paversti pasaulio valdove, visas likusias nacijas, kaip jis rašė panašiuose filosofiniuose darbuose, „paversti mėšlu tręšti žemei, skirtai gyventi arijų nacijai“.

Žiaurios Izraelio sionizmo ir hitlerinio fašizmo analogijos matyti lyginant sionizmo ideologų ir politikų koncepcijas su tomis, kurios buvo aprašytos Hitlerio knygoje „Mein Kampf“.

„Istorija mus apdovanojo retomis etinėmis ir intelektualinėmis savybėmis. Tai duoda mums teisę ir įpareigoja būti šviesuliu kitoms nacijoms“.—Ben Guriono žodžiai. O štai ką teigia Hitleris: „Arijas—žmonijos Prometėjas. Jo šviesi galva buvo apdovanota dievo kibirkštim, jam buvo lemta uždegti pirmąją žmonijos proto ugnį“.

Tarp sionizmo ir fašizmo esama ne tik idėjinių pozicijų ir politinių doktrinų panašumo. Vienoje iš spausdintuose Germano Rausningo „Pokalbiuose su Hitleriu“ galima perskaityti atvirą Hitlerio pripažinimą, kad jis iš sionistų pasisavino „politinę intriga, techniką, konspiraciją, revoliucinį pakrikimą, paslapties slėpimą, klaidinimą ir organizavimą“.

Pažangus Izraelio visuomenės veikėjas Bozas Evrojis pareiškė didelį susirūpinimą dėl sionistinės valstybės politikos fašizavimo: „teisė, kurią pasisavina viena etninė grupė,—išvyti iš savo žemės, „prireikus“ ir nužudyti kitos etninės grupės atstovus, norint turėti daugiau vietos, labai primena politiką „lebensraum“ („gyvenimo erdvės“), kurią varė vokiečiai prieš Rytų slavų tautas, vaikydami tik savo asmeninių „šventų interesų“. Ši politika, kaip žinome, savo apogėjų pasiekė nacistinio režimo laikotarpiu“.

Borisas Banovas

Trumpai

— Norvegijos dimisijos generolas Hristi duodamas interviu vokiečių laikraščiu „Die Wahrheit“ akcentavo, kad raketų išdėstymas Vakarų Europoje padidins galimybę kilti branduoliniam karui.

— Civilinių laisvių sąjungos advokatai iškėlė valstybės departamentui bylą už tai, kad valstybės departamentas neįsileidžia iš Kanados trijų filmų, kurios esą būk propagandinės.

— Prez. Reagano vienas iš patarėjų militariniams klausimams T. K. Jones viename kietakakių dešiniųjų susirinkime yra pasakojęs, kad amerikiečiai branduolinio karo atveju išliktų gyvi, tik turi turėti lopetą, išsikasti duobę, apdengti ją durimis ir ant durų užpilti trijų pėdų storumo žemių sluoksnį.

Vilnis, 1983 balandžio 28

Lietuvos autorių kūriniai svetur

SUSITIKIMŲ SVETAINĖ

Šiandien "Vilnius" bičiuliai kviečia jos skaitytojus į susitikimą su Autorių teisių agentūros Lietuvos skyriaus viršininku **Jonu Leikausku**.

***

J. Leikauskas. Tarybų Sąjunga prie Pasaulinės (Ženevos) autorių teisių konvencijos prisijungė 1973 m., o sekančiu, tai yra 1974 metų balandžio mėnesį įsteigtas Autorių teisių agentūros Lietuvos skyrius. Taigi gyvuojame ne taip seniai, tačiau ryšiai platūs—juos palaikome su 1100 partnerių iš 50 šalių.

Savo respublikoje turime 1110 organizacijų, kurios naudoja literatūros, muzikos, dailės kūrinius ir, vadinas, privalo jų autoriams—ir tarybiniais, ir iš kitų šalių—išmokėti honorarus. Kasmet praturtėjame ir, pavyzdžiui, pernai susilaukėme 20 naujų autorių ir 400 kūrinių. Dabar Lietuvoje

rašytojų kūrinius kapitalistiniuose kraštuose, pridursiu, kad pastaruoju metu čia labiau susidomėta menine fotografija. Pernai Vakarų Vokietijoje išleistame albume "Fotografai iš TSRS" patalpinta virš 200 nuotraukų 63 lietuvių fotografų. J. Dainelio, A. Sutkaus fotografijos skelbtos Šveicarijoje, Nyderlanduose.

Korespondentas. Įdomu, kas turima iš lietuvių grožinės literatūros socialistinėse šalyse?

J. Leikauskas. Vokietijos Demokratinės respublikos leidyklos išleido geriausius Donelaičio, K. Borutos, A. Gudaičio-Guzevičiaus, E. Mieželaičio, J. Marcinkevičiaus, J. Avyžiaus, M. Sluckio, A. Bieliausko, kitų mūsų rašytojų kūrinius. Gi J. Avyžiaus "Sodybų tuštėjimo metas" susilaukė dviejų leidimų. Pernai vėl su šia šalimi sudarytos penkios sutartys. O per pastaruosius aštuonerius metus

J. Leikauskas [kairėje] su svečiu iš Italijos F. Degrada

turime 530 autorių-rašytojų, dramaturgų, kompozitorių, fotografų, dainų tekstų kūrėjų, kurie savo kūryba aktyviai reiškiasi namuose ir už jų.

Korespondentas. Kaip dažnai lietuvių rašytojų kūrinius galima sutikti svetur?

J. Leikauskas. Svetur—vadinas, kitose pasaulio šalyse. Šiuomet mūsų grožinė literatūra yra verčiama į 30 užsienio kalbų. Pastebėsiu, kad daugelyje kapitalistinių šalių tarybinė grožinė literatūra neįsileidžiama, arba tas padaroma labai ribotai. Į ją ten žiūrima, kaip į veiksmingą ideologinį ginklą. Todėl negalime pasakyti, kad lietuvių tarybinę grožinę literatūrą plačiau žinotų tų kraštų visuomenė. Tačiau šį tą ji yra gavusi ar gaus. Pasirašytos sutartys su Graikijos firmomis išleisti ten J. Baltušio "Sakmė apie Južą", V. Martinkaus, V. Žilinskaitės kūrybos. G. Kanovičiaus "Zvakės vėjui" bus išleista Izraelyje, D. Mušinsko ir K. Sajos apsakymai—Austrijoje ir Vakarų Vokietijoje. Netrukus lietuvių apsakymų antologiją turės suomia. Jungtinėse Amerikos Valstijose išleistas S. Gedos poezijos rinkinys "Rudens dainos". Turi mūsų kūrinių išleidusios Norvegijos ir Indijos leidyklos. Beje, užsiminus apie lietuvių Vilnis, balandžio 28

(1974-1982) sudaryta 52 kontraktai dėl lietuvių rašytojų kūrinių išleidimo Vokietijos Demokratinėje respublikoje, 55—Bulgarijoje, 38—Liaudies Lenkijoje, 32—Vengrijoje, 4—Rumunijoje. Tačiau bene didžiausią dėmesį mūsų grožinei literatūrai parodė Čekoslovakijos leidyklos, su kuriomis per šį laikotarpį sudaryti 75 kontraktai. Vien pernai čia išleista J. Baltušio "Sakmė apie Južą", V. Petkevičiaus "Apie duoną, meilę ir šautuvą", S. Saltenio "Riešutų duona", Lietuvių poezijos antologija, P. Griškevičiaus "Salis prie Nemuno", L. Sepečio "Zmogus, menas, aplinka". Pernai pasirašytos sutartys išleisti Čekoslovakijoje K. Sajos "Tik nepalik pėsdakų" ir "Ubagų salą", S. Saltenio apsaką "Duokiškis" ir V. Šimkaus eilėraščių.

Kasmet su socialistinių kraštų leidyklomis pasirašoma 16-18 sutarčių dėl grožinės literatūros kūrinių išleidimo. Prisimenu, 1974, 1975 metais būdavo sudaromi 5-6 tokios rūšies kontraktai.

Neblogai socialistinėse šalyse žinomi mūsų dramaturgijos kūriniai. S. Saltenio pjesė "Skac, mirtie, visados škak", statoma Bulgarijoje, Vengrijoje, Rumunijoje, K. Sajos "Ubagų sala" ir "Devynbėdžiai"—Čekoslovakijoje,

IR GYVENT, IR KOVOT VERTA

Daug puikių būna žemėj dalykų.
Daug kas blėsta, praeina ir nyksta,
Bet kiekvieno širdy pasiliko
Pats puikiausias, brangiausias—jaunystė.

Ji mums ėjo ne parkų alėjom,
Ne minkštai įvyniota į pūką,—
Mes jaunystės tokios neturėjom,—
Gal todėl ji brangesnė mums dukart.

Obely saulė žiedą sukrauna.
Būna dienos audringos ir baisios...
Kaip bekrėstų jos žiedlapį jauną,—
Bet iš jo turi nokti mums vaisius.

Arba ažuolo mažąją gilę
Kur beužmeta rudenio saują,—
Per granitą ji šaknį leis giliai,
Ir vėjelis sups ažuolą naują.

Panašiai mes—bedaliai, benamiai,
Ir krėsti, ir lankstyti ne kartą,
Bet išlaikėm, nes jautėm, kad žemėj—
Ir gyvent, ir kovot mums verta!

Vacys Reimeris

Čiurlioniečiai lankėsi Odesoje

Neseniai grupė Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos moksleivių buvo išvykę į Odesą.

Pažintis su miestu—revoliucinės praeities prisiminimas. Nusileidę Potiomkino laiptais į krantinę, pamatėme garsųjį kreiserį "Potiomkinas".

Fabrikų, gamyklų rajonais važiuojame į Nerubaisko kaimą, kur laikinos fašistinės okupacijos laikotarpio veikė partizanų būrys, vadovaujamas Tarybų Sąjungos Didvyrio V. A. Molodcovo-Badajjevo. Partizanai slapstėsi katakombose.

J. Marcinkevičiaus "Katedra"—Vengrijoje, "Mindaugas"—Čekoslovakijoje, J. Grušo "Meilė, džiazas ir velnias"—Vengrijoje.

Korespondentas. Lietuvoje džiaugiamės ir mūsų kompozitorių kūriniais. Ar toli jų vardai žinomi už respublikos?

J. Leikauskas. Jau šiemet gavome žinią iš Vengrijos, kad Budapešte ir Debrecene pavasarį įvyki lietuviškos muzikos koncertai. Irgi jau šiemet dvi stambios Italijos ir Vakarų Vokietijos muzikinės firmos pasirašė devynias sutartis dėl Lietuvos kompozitorių kūrinių išleidimo. Kad lietuviška muzika skamba toli, gražiai paliudija, jog pernai ji pastoviai buvo atliekama Čekoslovakijoje, Bulgarijoje, Vokietijos Demokratinėje respublikoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Japonijoje, Austrijoje, Suomijoje, Vokietijos Federatyvinėje respublikoje, Belgijoje, Jugoslavijoje, Vakarų Berlyne. Kiek mums žinoma, buvo atliekami šešiolikos lietuvių kompozitorių kūriniai. Didelį populiarumą turi M. K. Čiurlionis, B. Dvarionas, J. Juzeliūnas, O. Balakauskas, labai populiarūs ir jaunesniosios kartos mūsų kompozitorių kūriniai.

Pernai tarybinės muzikos festivalyje dalyvavę Čekoslovakijos, Lenkijos, Vengrijos, Vokietijos Demokratinės ir Vokietijos Federatyvinės respublikų muzikai atsirinko vėl 21 lietuvių kompozitorių 33 kūrinius, kurie dabar populiarinami. O viena Čekoslovakijos firma išleido lietuviškos muzikos plokštelių su J. Juozapaičio, V. Montvilos, V. Barkausko, V. Laurušo, B. Kutavičiaus ir E. Bajoro kūriniais.

Korespondentas. Ačiū už pašnekesį ir susitikimą.

"Vilnius" bičiuliai

Dabar čia įrengtas memorialinis muziejus. Pasišviesdami žvakėmis, pamažu žingsniavome tamsiais klaidžiais labirintais, apžiūrinėjome eksponatus.

Po to Slovės alėja. Prie Amžinosios ugnies tylos minute pagerbėme tuos, kurie žuvo, vaduodami Odesą.

Vėl autobusas riedėjo krantine. Vienoje pusėje išsidėstę sanatorijos, gydyklos, kitoje—Melynuoja jūra, nusėta laivų.

Odesa—mokslo ir švietimo centras. Čia daug aukštųjų mokyklų. Universitete studijavo ir Z. Zemaitis, V. Ruokis, konservatorijoje mokėsi Č. Sasnauskas.

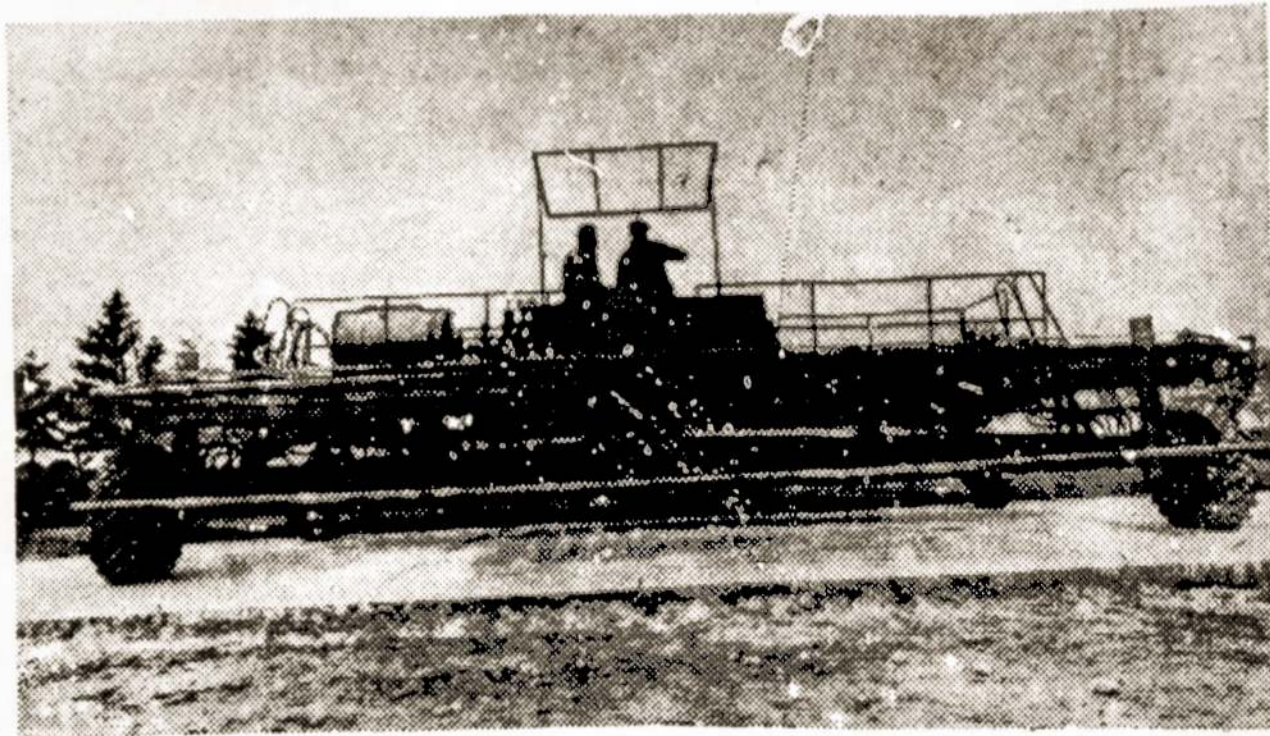
Mus, kaip būsimuosius menininkus labiausiai domino muzikinis Odesos gyvenimas ir dailės lobiai. Labai patiko Operos ir baletų teatras, pastatytas 1887 m. pagal architektų F. Felnerio ir H. Helmerio projektą. Visame pasaulyje teatras garsus akustika. Tuo įsitikinome ir mes, klausydamiesi nacionalinės ukrainiečių operos "Zaporožietis anapus Dunojaus".

Buvusiuose didikų Potockių rūmuose dabar įrengtas Dailės muziejus. Čia mes gėrėjomės įžymių rusų dailininkų—Aivazovskio, Vrubelio, Surikovo paveikslais. Atskiroje salėje pamatėme Ukrainos liaudies meistrų darbus. O paskui nusileidome į požeminę salę, kur kadaise, trykštant fontanui ir skambant muzikai, linksmindavosi šeiminkas su savo svita.

Odesoje yra Vakarų ir Rytų meno muziejus, kuriame daug eksponatų, gautų iš Ermitažo ir Maskvos muziejų. Šiame muziejuje įsikūręs M. K. Čiurlionio klubas. Čia mes susipažinome su klubo pirminku dailininku Olegu Sokolovu. Jis papasakojo apie klubo veiklą. Prieš dešimt metų prie Vakarų ir Rytų meno muziejaus įsikūrė klubas, kurio pagrindinis principas—internacionalizmas. Klubo nariais yra JAV kosmonautai, skride "Apolonu-11", Bulgarijos rašytojas Asenas Stanojevas, japonas Ičio Kato poetas E. Miežlaitis ir kiti. Šiam klubui priklauso ir mūsų mokyklos direktorius V. Sereika, o viešnagės dienomis į klubą priimta dailės istorijos mokytoja D. Jedzinskienė.

Penketas dienų prabėgo nepastebimai. Namo grįžome kupini įspūdžių ir gražių prisiminimų.

Viktoras Paulavičius

Lietuvoje pradėta tiesti betoninius kelius. Riešėje, netoli Vilniaus, tokiems keliams tiesti sumontuotas betono fabrikas ant ratų. Kad betoną netrūkinėtų, kelio danga padengiama specialia plėvele.

Nuotraukoje: Kelio danga padengiama specialia plėvele.

A. Sabaliausko nuotrauka

Lietuva gražėja žemdirbio gerovei

Kam Panevėžio rajone teko lankyti prieš dešimt metų, tas tikriausiai pamena, jog čia, išskyrus Vadoklių ežerą, daugiau vandens telkinių beveik nebuvo. Laiku ir gerai supratę šią problemą, pirmieji ją spręsti pradėjo Panevėžio MSV melioratoriai ir Eriškių kolūkių valdyba su dideliu gamtos bičiuliu Alfonsu Giedraičiu priešakyje. 1973 metais Eriškių kolūkyje suraibuliavo pirmasis rajone tvenkinys, po kelerių metų—antras.

Įrengti tvenkinį—tik pusė darbo. Svarbu jį tinkamai sutvarkyti, prižiūrėti, eksploatuoti. Šią pareigą darbštūs eriškiai puikiai suprato iš pat pirmųjų dienų. Jie prie tvenkinių pasodino daugiau nei 14 tūkstančių įvairių medelių: Eriškių tvenkiniai ne tik puošia aplinką, bet ir praverčia laistant laukus, žemdirbiams yra kur maloniai pailsėti, pažvejoti.

Netrukus eriškėčių pavyzdžiu pasekė kiti ūkiai—tvenkiniai sutvuliuavo "Tiesos", "Atžalyno", M. Melnikaitės kolūkiuose, Liberiškio tarybiniam ūkyje, Upytės bandymų stoties eksperimentiniame ūkyje bei kitur. Visa tai—didelis Panevėžio melioratorių darbas. Beje, jie prie "Ekranų" gamyklos įrengė tvenkinį ir Panevėžio miestui. Tvenkinio užtvanka 6 metrais pakėlė vandens lygį Nevėžyje gairina miestą, jo gyventojams sudaro nebologas poilsio sąlygas. Tokių darbų iš tikrųjų nemažai, tačiau visa tai—dar toli gražu ne riba.

— Įgyvendindami Lietuvos KP Centro Komiteto nutarimą dėl partijos Panevėžio rajono komiteto darbo keliant gamybos ir žem-

dirbių darbo kultūrą, tvarkant kaimo gyvenvietes, gerinant kaimo darbo žmonių buitį ir gyvenimo sąlygas, turime dar nemažai paplušėti,—pasakoja MSV viršininkas, TSKP XXVI suvažiavimo delegatas Vytautas Bernatavičius.—Baigėme įrengti dar vieną 40 ha ploto tvenkinį "Tiesos" kolūkyje pradėjome naują statybą Paežerio kolūkyje ir Staniūnų tarybiniam ūkyje. Artimiausiais metais numatome statyti tvenkinius "Aušros", "Pažangos", "Gintaro", Ramygalos bei kituose kolūkiuose.

Beje, panevėziečiai melioratoriai, rengdami tvenkinius, taip pat darbuojasi Ukmergės, Rokiškio, Zarasų, kai kuriuose kituose rajonuose.

Svarbu tai, kad Panevėžio melioratoriai, nuolat rūpindamiesi žemdirbių darbo ir buitį sąlygų gerinimu, aplinkos tvarkymu, visus klausimus sprendžia kompleksiskai.

— Melioratoriai neatpažįstamai keičia Smilgių gyvenvietę—pasakoja Smilgių kolūkių pirmininkas Vladas Navickas.—Jie tiesia gatves, kloja šaligatvius, įrengė lietaus kanalizaciją, tvenkinį.

Paežerio kolūkių žemdirbiai šiandien gėrisi gražia Tiltgalių gyvenvietėje, džiaugiasi asfaltuotomis gatvėmis, tvarkingais šaligatviais, vandens baseinu. Čia irgi nemaža melioratorių darbo. Praėjusiais metais MSV kolektyvas "Tiesos", "Pergalės", "Gintaro" bei kituose kolūkiuose nutiesė per 20 km vidūkinių kelių pasidarbavo tvarkydamas pakeles. **A. Oriantas**

KONFERENCIJA TAIKOS GYNIMO KLAUSIMU

Alytaus LKP 60-mečio medvilnės kombinato kultūros rūmuose įvyko konferencija tema "Jei tau brangi taika".

Konferencijoje dalyvavo ir kalbėjo Taikos gynimo komiteto pirmininko pavaduotojas, Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto rektorius profesorius J. Aničas.

Įspūdinga buvo antroji konferencijos dalis—teatralizuotas kon-

6

Dievas nieko nedavė ir nepadėjo

[ATSIMINIMAS]

Nemažą gyvenimo kelią nuėjau—man jau šešiasdešimt septinti metai. Buvo visko: ir šilto, ir šalto. Pūslėtomis rankomis ir sūriu prakaitu pelniau sau duoną, savo protu skyniausi nelengvo gyvenimo kelią.

Gimiau aš Sedos apylinkėse, Barščių kaime. Buvome septyni vaikai. Vien tik po riekę duonos—ir tai reikėjo septynių! O iš kur bežemiams vargšams atriekti tiek duonos? .. Oi, gardus būdavo duoneles kvapas, kurį pajusdavome, galima sakyti, tik didžiųjų švenčių metu. O juk kas vakarą ir rytą, suklaupę prieš "švenčiausiąjį", meldėme duonos kasdieninės, tačiau dangaus ir žemės valdovas buvo kurčias—"ubagu" maldos dangaus nepasiekdavo...

Anksti pasiligojo tėvas. Netrukus jis mirė. Gyventi pasidarė dar sunkiau. Badavome, sirgome. Su kokiomis karštomis ašaromis mama meldė "švenčiausiąją panelę", kad nemirtų mūsų jaunesnieji broliukai ir sesutės. Bet nepadėjo nei ašaros, nei maldos. Vargo ir skausmo iškamuota pasiligojo ir ji. 1930 metais ji mirė. Tada aš dirbau Panevėžio cukraus fabrike. Atvažiavau į Kretingą, nupirkau karstą ir užsčiau Kretingos bažnyčioje mišias. Už tai klebonas užprašė 36 litų. Atidaviau paskutinius pinigus, nepasilikau nė kelionei.

Tačiau, kai reikėjo lydėti motiną į kapus, paskui jos karstą ėjo tik artimieji ir kelios moterėlės iš senelių prieglaudos. Pasirodo, klebonas, sužinojęs, kad mama gyveno "susidėjusi", be šliūbo, atsisakė lydėti ją į kapus, uždraudė nešti kryžių. Liko neįgyvendintas priešmirtinis jos prašymas—palaidoti

su bažnyčia.

Supykau tada ant klebono ir nuėjusi į zakristiją paprašiau grąžinti pinigus, nes jis pats nesiruošė to padaryti. Labai nenoriai, bet grąžino... pusę pinigų. Girdi, reikės dar devintines atlaikyti...

Tada galutinai atsisveikinau su bažnyčia, nes akivaizdžiai įsitikinau jog dievo malonė pelnoma tik už pinigus, jog dievas ir jo "vietininkai" žemėje su tais, kurių kišenės pilnos litų.

Be bažnyčios sukūriau šeimą. Bet Sateikių klebonas Budraitis nedavė ramybės.

— Ar esi žydelka, kad gyveni be bažnyčios?—priekaištavo jis.— O gal nori važiuoti į Saksoniją?..

Pabūgome tada grąšinių—juk vyko karas. Prieš savo valią nuėjome prie altoriaus. Bet ir takart dievas nepadėjo—vyrą vokiečiai vis tiek išvežė darbams į Vokietiją.

Karas... Kraupu šiandien prisiminti, kaip bažnyčios laiminami, su dievo vardu lūpose fašistiniai budeliai sunaikino milijonus žmonių. Nukentėjo ir mūsų šeima. Į Vokietiją išvežė ne tik vyrą, bet ir brolių. Jie dingo be žinios. Kitą brolių Juozą fašistai sušaudė Kaune, devintame forte. Jam buvo tik devyniolika.

Hitlerininkai plėšė, degino, žudė. Jų uniformų diržų sagtyse buvo įrašyti žodžiai: "Gott mit uns"—dievas su mumis...

Dabar jau kiekvienam mąstantiam darosi aišku, kad nebuvo dievas nei su jais, nei su mumis. Jeigu jis tikrai būtų—sulaukėtų žudiko ranką, išgirstų verkiančiojo maldą... Ne, nėra jo. Išgalvojo jį tie, kam iš to pelnas ir lengvas gyvenimas.

S. Šleiniene

Kauno Kaudonojo Spalio avalynės fabriko specialistai glaudžiai bendradarbiauja su Antano Sniečkaus politechnikos instituto mokslininkais. Mokslininkams padedant tobulinama gamybos technologija, rekonstruojami cechai.

Nuotraukoje: Avalynės viršutinių detalių sukirpimo cecho naujos patalpos.

K. Jurelės nuotrauka

LIETUVOS JAUNIMAS KELIAUJA

Respublikos jaunųjų sporto darbuotojų grupė su "Sputniko" jaunimo tarptautinio turizmo biuro kelialapiais išvyko į Čekoslovakiją. Aukštuosiuose Tatrųose dalyvavo slidžių žygiuose, ekskursijose po įdomias vietas.

Šių metų "Sputniko" maršrutų žemėlapyje—apie penkiolika užsienio šalių. Tai socialistinės šalys, Suomija, Prancūzija, VFR, Tūnisas, kruizai Dunojaus upe, po Japonijos salas, aplink Europą. Visos turistinės grupės sudaromos

pagal profesijas, joms paruoštos specialios programos. Jaunieji žemdirbiai, pavyzdžiui, turės galimybę susipažinti su Bulgarijos žemės ūkiu. Vengrijoje viešės buitinio aptarnavimo sferos darbuotojai. Gamybos pirmūnai pagal tradiciją "Draugystės" traukiniais lankysis Erfurto apygardoje.

"Sputnikas" šiais metais planuoja pasiūsti poilsiuoju užsieni apie du tūkstančius respublikos vaikinių ir merginų.

Vilnis, 1983 balandžio 28

"Žinijos" draugijos valdybos plenumas

Ivyko Lietuvos TSR "Žinijos" draugijos valdybos plenumas, kuris apsvarstė draugijos uždavinius toliau gerinant ateistinę paskaitinę propagandą. Pranešimą padarė valdybos prezidiumo pirmininkas akademikas V. Niunka.

Draugijos organizacijos atlieka nemažą darbą, formuodamos respublikos gyventojų mokslinę materialistinę pasaulėžiūrą, jų komunistinius įsitikinimus. Išplėsta ir praturtinta ateistinių paskaitų tematika, išaugo jų idėjinis teorinis lygis. Ateistinė paskaitinė propaganda glaudžiau siejama su internacionaliniu ir doroviniu auklėjimu, padidėjo visų šio darbo formų ir metodų sąveika, geriau aprėpiamos įvairios gyventojų grupės.

Kartu plenumo pažymėta, kad

ateistinės paskaitinės propagandos mastas ir turinys dar ne visiškai atitinka nūdienos reikalavimus. Kai kuriuose kolektyvuose šis darbas dirbamas nesistemiškai, nepakankamai atsižvelgiama į išaugusį klausytojų politinį ir kultūrinį lygį, per mažai dėmesio skiriama paskaitinio darbo formų įvairovei. Žymiai didesnę paramą reikia teikti bendrojo lavinimo, profesinėms technikos mokykloms.

Plenumas apsvarstė organizacinį klausimą. "Žinijos" draugijos valdybos pirmininko pavaduotoju išrinktas E. Juškys.

Plenumo dalyvavo Lietuvos KP CK propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas pirmoji pavaduotoja V. Loviagina.

Modernizuojama Lietuvos lengvoji pramonė. Štai Utenos trikotažo ir galanterijos gamybiniame susivienijime vien šiemet jau pradėjo dirbti 18 tobulesnių mezgimo automatų. Nauja technika padeda didinti trikotažo gamybą, geriau tenkinti gyventojų poreikius.

Nuotraukoje: Naujos mašinos mezgimo ceche. K. Jankausko nuotrauka

TIKSLUMO TARNYBOJE

Sudėtingus ir brangius matavimo prietaisus, kuriuos anksčiau tekdavo pirkti Anglijoje, Prancūzijoje, Italijoje, dabar pasigamina patys Kauno F. Dzeržinskio staklių pramonės įmonių gamybinio susivienijimo specialistai.

— Mūsų įmonėje sukurtais prietaisais naudojasi ir nemaža Tarybų šalies pramonės įmonių, mokslo tyrimo centrų,—pasakoja susivienijimo generalinis direktorius, TSRS Valsybinės premijos laureatas Kęstutis Dzidolikas.—Salies mastu tai leidžia kasmet sutaupyti labai daug lėšų.

Kartu su įmonės direktoriumi einame į "tikslumo cechą", kuriame kuriami preciziniai prietaisai. Pašaliniai čia—nepageidaujami svečiai. Nuo žmogaus temperatūros pakilus šilumai, etaloniniai matai gali gerokai pakeisti savo dydžius. Todėl iškart įsijungia įrenginiai, reguliuojantys temperatūrą.

Štai jie—pavyzdiniai matai, tikslumo sargybiniai. Stiklo lentinėlėje—Anglijos metrologų pagamintas etaloninis metras ir kaunieškis, sukurtas įmonėje.

— Dabar šalies liaudies ūkiui,—sako susivienijimo vadovas,—kasmet patiekiami maždaug tūkstantį etaloninių metrų. O juk už kiekvieną tokią matuoklę užsienio firmos imdavo ne mažiau kaip po 5 tūkstančius dolerių.

Tokios etaloninės liniuotės labai praverčia ir savoje įmonėje, gaminant precizines stakles, galinčias apdaroti detales vienos tūkstantosios dalies milimetro tikslumu. Dirbančiam su tokiomis mašinomis darbininkui tenka naudotis elektroniniu mikroskopu. Aukštas apdorojimo tikslumas, beje, ir lėmė didelį kauniečių staklių pasisekimą tarptautinėje rinkoje. Jas dabar perka daugiau kaip dvidešimt šalių, vienas tikslųjų staklių modelis pelnė aukso medalį tarptautinėje Leipzigo mugėje.

Kauniečiai metrologai iš viso sukūrė daugiau kaip keturiasdešimt originalių matuoklių, ir be-

lanko kone 50 suaugusiųjų žemdirbių. Skėmių aštuonmetė, vadovaujama vytauto Matuzo, už aukštus mokymo ir auklėjimo rezultatus rajone kasmet iškovoja prizines vietas. Žemdirbių vaikus moko 35 mokytojai. Apylinkėje dirba daugiau kaip 10 medicinos ir kultūros švietimo darbuotojų.

A. Ramanauskas

veik už visus juos gautos išradimų teisės. Ypač aukšto įvertinimo TSRS liaudies ūkio pasiekimų parodoje susilaukė matuoklis, kuris rodo ir vienos dvidešimtųjų milimetro dalies paklaidą. Tikslumą čia kontroliuoja lazerio spindulys. Ką tik baigtas kurti originalaus prognozavimo įrenginys, kuris iš anksto, tik pradėjus rinkti stakles, "pasako", koks bus jų tikslumas.

Užsienio firmos, kurios specializuojasi tikslųjų matavimo prietaisų gamyboje, savo amžių skaičiuoja dešimtmečiais, o kai kurios—ir šimtmečiais. Kauno metrologinei tarnybai—tik penkiolika metų. Tad kur slypi tokių aukštųjų pasiekimų paslaptis?

— Vieni patys mes, žinoma, sukurti tokių aukštos klasės matavimo prietaisų nebūtume sugebėję,—sako įmonės vyriausiasis metrologas Gytis Lazėnas.—Šiame darbe mums neįkainojamą paramą suteikė dešimtys Tarybų Sąjungos mokslo centrų. Mūsų specialistams buvo sudarytos puikiausios sąlygos kelti savo kvalifikaciją Maskvoje ir Leningrade, perimti geriausių šalies metrologinių tarnybų patirtį. Socialistinėje visuomenėje tarp analogiška veikla užsiimančių organizacijų jokių paslaptių nėra.

Romualdas Česna

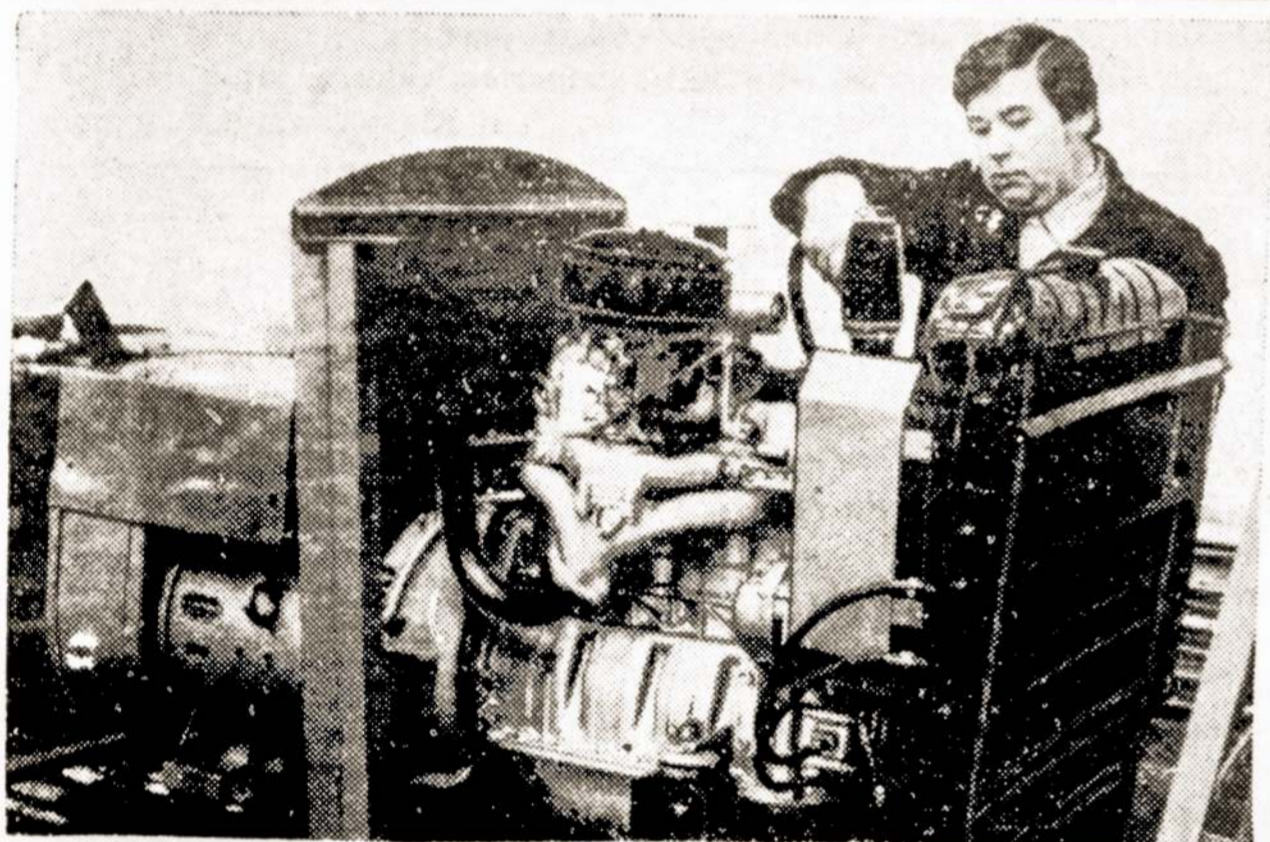

Vilniaus Parodų rūmuose buvo surengta respublikinė įmonėse dirbančiųjų dailininkų kūrybos paroda "Dailininkai—pramonei". Ekspozicijoje—audiniai, drabužiai, avalynės modeliai, servizai, medžio, metalo, porceliano dirbiniai, baldai bei kiti gaminiai, kurie siūlomi masinei gamybai.

Nuotraukoje: Viena parodos ekspozicijų.

V. Gulevičiaus nuotrauka

7

Sibiro—Vakarų Europos dujotiekio tiesėjų užsakymu Vilniaus elektrinio suvirinimo įrengimų gamykla šiemet pasiūš tūkstantį universalių agregatų. Jie patobulinti, pritaikyti dirbti sudėtingomis klimato sąlygomis.

Nuotraukoje: Gamyklos šaltkalvių surinkėjų brigadininkas Algirdas Valaitis montuoja elektrinio suvirinimo agregatą.

K. Jankausko nuotrauka

Skėmių ir Pociūnėlių Kolūkiuose

[Sutrupintas]

Maždaug pusiaukelėje tarp Kėdainių ir Radviliškio plentą kerta neįprastai vingrus, it gyvačiukė besirangantis upeliukas, o ant jo lėkštų šlaitų, abipus kelio ir upelio vagos, driekiasi ilgos gyvenamųjų namų eilės su ūgtelėjusiais sodais, ūkiniais pastatais, aukštyn šaunančiais beržais ir liepomis. Tai daugeliui žinomi Skėmiai.

Skėmiai ir Pociūnėliai yra tų pačių pavadinimų kolūkių Skėmių apylinkės teritorijoje. Gyvenvietės išaugo, tapo stambiais kultūriniais, ekonominiais ir gamybiniais centrais. Apylinkėje—apie 2 tūkstančiai gyventojų: Skėmiuose—daugiau kaip 800, Pociūnėliuose—apie 900. Abiejų ūkių centruose dabar yra tai, apie ką anksčiau žemdirbiai tik galėjo svajoti. Seniau Pociūnėliai buvo aplūžęs miestelis, o dabar—neatpažįstamas. Pačių gyventojų iniciatyva sutvarkyta aikštė: pasodinti medeliai, sutvarkyti takai. O kiek iškilų gyvenamųjų namų! Kasmet per dešimt įkurtuvių.

Nesenai rekonstruoti kultūros namai, kuriuose yra 200 vietų salė, sumontuota moderniška kino aparatūra. Prieš trejus metus išplėsta vidurinė mokykla—pastatytas erdvas priestatas ir sporto salė. Miestelyje veikia valgykla, ambulatorija, gausiai vaikučių lankomas darželis. Žemdirbių paslaugoms—buitinio aptarnavimo punktas, biblioteka, vaistinė, parduotuvės. Užtventkas Liaudos upelis. Vilnis, 1983 balandžio 28

Vandens teikinyi išsiliejo 28 ha plote. Čia įrengta poilsio bazė.

— Bibliotekose—20 tūkstančių knygų,—sako Skėmių bibliotekos bibliotekininkė Elena Ragaliauskienė.—Pociūnėlių bibliotekoje knygų fondas kiek didesnis. Nepaisant nelengvo darbo, žemdirbiai mėgsta knygas. Teisingai byloja liaudies išmintis: duona pasotina kūną, knyga—sielą. Bibliotekoje—510 skaitytojų. Trys iš keturių—suauge žmonės. Šiuo metu skaitytojų rankose—1200 knygų. Vienas apylinkės gyventojas vidutiniškai per metus perskaito 17 knygų. O juk ir kiekvienuose namuose yra sava bibliotekėlė.

Kiekvienoje sodyboje laukiami ir laiškanėšiai Danutė Januševičienė, Aldona Vaigauskaitė, Kazimieras Blotnys, Zofija Butrimienė. Jiems tenka išnešioti pusketvirtą tūkstančio egzempliorių laikraščių ir žurnalų. Įdomu pabrėžti, kad skėmiečiai periodinių leidinių prenumeruoja beveik dvigubai daugiau negu pociūnėliečiai.

Apylinkėje—dveji kultūros namai. Prie jų—gausi meno savi-veikla. Grožinės liaudies meistro pociūnėliečio Jaroslavo Lisausko pieštais paveikslais, rankdarbiais, austais darbščiuju moterų. Kasmet per 20 tūkstančių žmonių žiūri kino filmus Skėmiuose ir Pociūnėliuose.

Skėmių aštuonmetėje ir Pociūnėlių vidurinėje mokyklose mokosi apie 400 vaikų, vakarinę mokyklą

KAIMO GYVENVIETES

Lietuvoje kasmet mažėja po vienkiemius išmėtytų sodybų, vis daugiau ir daugiau jų gyventojų persikelia į šiuolaikines kolūkių ir tarybinių ūkių gyvenvietes. Jose jau įsikūrę apie du trečdaliai kaimo žmonių. Daugiau kaip 40-ye ūkių visai nebeliko vienkiemiu. Nemaža dalis gyvenviečių yra patogios, gerai tvarkomos. Jas labai pagyvina dirbtiniai vandens telkiniai, želdiniai.

Daug jau yra visiškai susiformavusių, pelnytai išsikovousiųjų platu pripažinimą gyvenviečių. Tai "Rytų aušros" kolūkio Labūnavos ir Antano Sniečkaus kolūkio Aristavos centrinės gyvenvietės Kėdainių rajone, Eriškių kolūkio gyvenvietė Panevėžio rajone, Leonpolio paukštinkystės tarybinio ūkio—Ukmergės rajone, Želsvelės kolūkio—Kapsuko rajone, Mičiurino sodininkystės tarybinio ūkio Klausčių gyvenvietė Jurbarko rajone, TSKP XXV suvažiavimo tarybinio ūkio Juknaikčių—Siltutės rajone ir daugelis kitų. Čia greta ekonomikos vystymo jau daugelį metų nuosekliai sprendžiami įvairūs socialiniai bei kultūriniai-buitiniai ūkių dirbančiųjų klausimai. Rūpinimasis visais žmonių socialiniais poreikiais įtvirtina žemdirbius, ypač jaunimą, ūkiuose, juose netrūksta darbo jėgos.

— Kodėl mes nesiskundžiame darbo jėgos, ypač jaunų rankų stoka?—neseniai rašė spaudoje Antano Sniečkaus kolūkio pirmininkas Vladas Jakšys.—Manau todėl, kad kolūkio valdyba, partinė organizacija visada rūpinasi žmonėmis, jų buitimi. Ir patys moderniausi gyvulininkystės kompleksai neduos naudos, jeigu ūkyje nebus pakankamai butų žmonėms, tu

Įsisavino gaminti austus kilimus

Klaipėdos "Gulbės" medvilninių audinių fabriko direktorės kabinate akį patraukia įvairiaspalvės kilimų juostos. Tai produkcija, kurią įmonės kolektyvas pradėjo gaminti šiame penkmetyje. Gražiai papuošianti butą, praktiška, greitai nesudėvinti kiliminė danga bemažant sudomino pirkėjus.

Įkūrę kiliminės dangos cechą, klaipėdiečiai pradžioje susidūrė su rimtomis problemomis. Stigo igūdžių audėjoms ir meistrams, derintojai nespėdavo laiku pataisyti sugedusių įrengimų. Panašią produkciją tiekia Lentvario kilimų fabrikas, tik ten sintetinis audinys klijuojamas ant specialaus pagrindo. Uostamiestyje, kur audžiama vientisa kiliminė danga, gamyba tobulesnė, bet sudėtinga.

Per porą metų kolektyvas perprato gamybos subtilumus, kiliminės dangos ceche dabar dirbama be sutrikimų. Šiomet klaipėdiečiai planuoja patiekti vartotojams bemaž pusantro milijono kvadratinųjų metrų produkcijos, kuri pelnė vartotojų paklausą, keliauja į daugelį šalies respublikų.

Klaipėdos "Gulbės" fabrike daug dėmesio skiriama sklandžiam darbo organizavimui. Subūrę pagal vieną paskyrą dirbančias kompleksines audėjų brigadas, gamybininkai įsitikino, jog galima taupiau naudoti žaliavas, išvengti drausmės pažeidimų, atskleisti gamybos rezervų. Trys tokios brigados sėkmingai dirbuoja ir kiliminių dangų ceche. Nuo metų pradžios čia jau pagaminta daugiau kaip 5

kompleksų darbininkams.

Gyvenamųjų namų statyba—pirmasis punktas ūkio statybų plane. Per praėjusius du penkmečius pastatyta 120 butų. Butai—trijų arba keturių kambarių su visais patogumais. Jais jaunas šeima aprūpinama per vienerius metus po sutuoktųjų. Todėl jaunieji, gaudami atskirą butą, pasilieka savajame kolūkyje.

— Ne vien geri atlyginimai, patogūs butai,—pažymi toliau šio kolūkio vadovas,—patraukia žmones. Kiekviena šeima kolūkio centre randa visa, kas jai reikalinga: vaikų lopšelių-darželių, paroduotuvę, valgyklą, aštuonmetę mokyklą, ambulatoriją, kultūros namus, buitines paslaugas. Daug jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių savo laisvalaikį skiria meno saviveiklai. Pagrindiniai darbai kolūkyje mechanizuoti. Ir fermose, ir mechaninėse dirbtuvėse geros darbo bei poilsio sąlygos.

Kuriant naują, gerai išplanuotą ir patogų gyventi kaimą, priartinant jo gyvenimo sąlygas prie miesto, siekiama, kad kaimo gyvenvietėse būtų visi miesto lygio komunaliniai ir kiti patogumai. Tačiau keliamas būtinumas išsaugoti ir visus kaimo privalumus, kurių neturi miesto gyventojai. Tuos privalumus gyvenvietėse geriausiai užtikrina vienbučių gyvenamųjų namų statyba, sudarant palankias sąlygas gyventojų asmeniniam pagalbiniam ūkiui—turėti greta namo sodą, daržą, gėlyną.

Praeis dar kiek metų, ir vienkiemius paliks paskutiniai gyventojai. Kitais būti negali—to reikalauja kolektyvinis darbas, pats gyvenimas, kaimo ir miesto gyvenimo sąlygų suartėjimo uždavinį sprendimas.

V. Siudžkas

tūkstančiai kvadratinųjų metrų viršplaninės produkcijos.

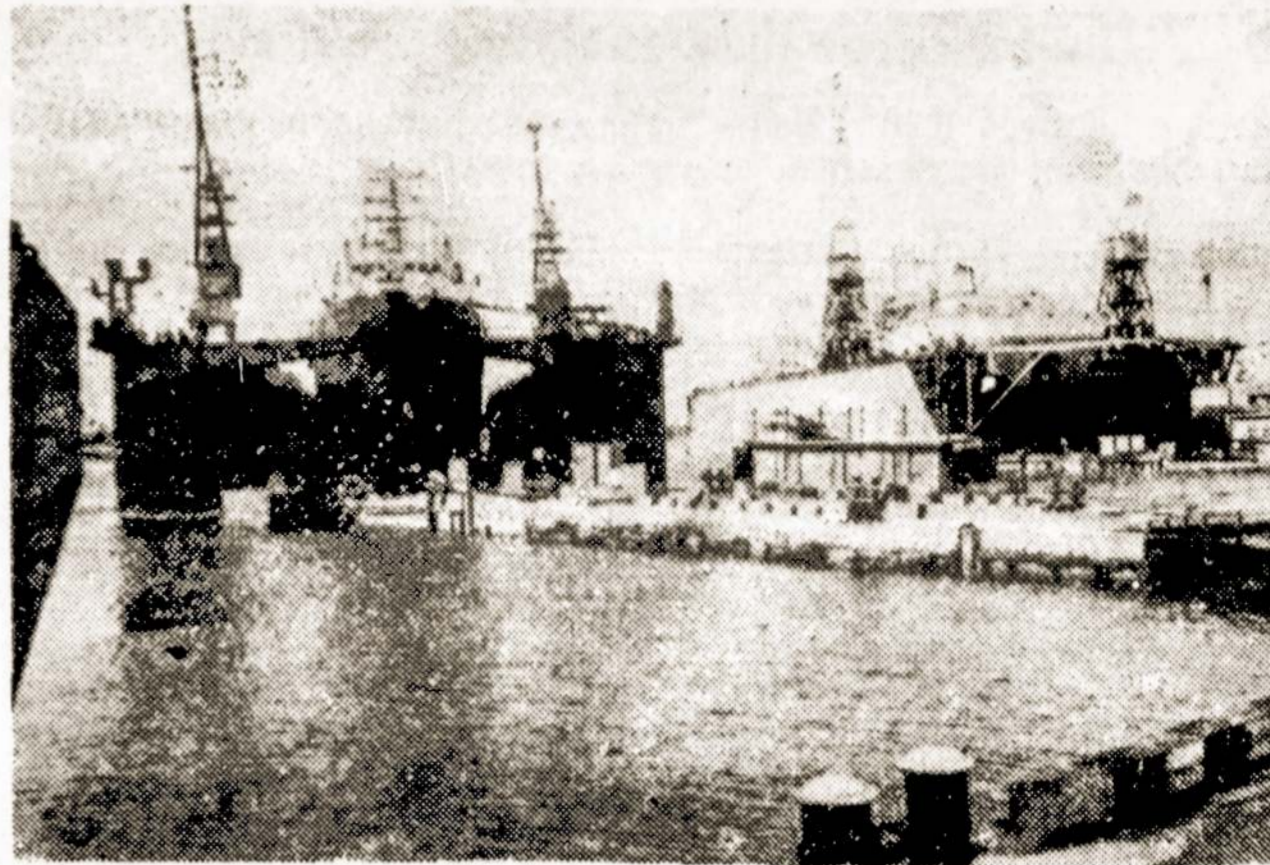
Anksčiau "Gulbės" fabrikas negalėjo pasigirti gamybai palankiomis darbo ir buitines sąlygomis. Ypač daug neproduktyvaus rankų darbo vyravo pagalbinuose baruose. Audimo ceche staklių gaudesys viršydavo leistinas ribas, produkcija į sandėlius buvo gabinama karučiais. Pastaruoju metu įmonės specialistai, tobulindami gamybos procesus, nemažai nuveikė. Sumontuotos modernesnės audimo staklės, sandėliuose rankų darbą pavaduoja našesni krovimo mechanizmai, transporteriai. Senose patalpose įsikūrusią įmonę ne taip paprasta pertvarkyti pagal šiuolaikinės gamybos reikalavimus. Projektuojamas naujas audimo cechas, kuriame bus įrengti naujos konstrukcijos staklynai, numatoma toliau plėsti kiliminių dangų gamybą.

Gediminas Pilaitis

POKALBIS SU JAUNAISIAIS

Vilniaus miesto "Kronikos" kino teatre įvyko jaunųjų kraštotyrininkų vakaras.

Apie jaunuosius artistus lietuviškuose filmuose moksleiviams pasakojo Kino studijos režisierius G. Skvarnavičius. Paminklų konservavimo instituto architektas R. Kazlauskas juos supažindino su Vilniaus architektūros raida, paaiškino, kaip jaunieji kraštotyrininkai gali padėti saugoti istorijos ir kultūros paminklus. Pademonstruota kino filmų apie respublikos restauratorių darbus.

Vakarų laivų remonto gamybinio susivienijimo kolektyvas užbaigė remontuoti 13 laivų, iš kurių 6 gamyklą paliko anksčiau numatyto laiko. Šiomet klaipėdiečiai remontininkai davė žodį Vakarų baseino žvejams remontuoti laivus griežtai numatytais terminais arba suremontuoti juos anksčiau numatyto laiko ir sutaupyti 650 laivo parų.

Nuotraukoje: Remontuojami jūros laivai Vakarų laivų remonto įmonėje.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

Skaičiavimo-kompiuterių technikos paslaugos

Respublikos ūkių vadovams ir specialistams nemažą paramą teikia Žemės ūkio ekonomikos instituto žemės ūkio skaičiavimo centras. Jo skyriai sėkmingai apdoroja ūkių planavimo ir atskaitomybės, gyvulių veislininkystės, kapitalinės statybos, kadru apskaitos, atskirų gamybos šakų duomenis. Sukurtas ūkių veiklą apibūdinantis ekonominių rodiklių ir dažniausiai gamybos valdymui naudojamų duomenų bankas.

Jau dabar duomenų banke sukaupta medžiaga leidžia greitai ir tiksliai pateikti kiekvieno respublikos kolūkio, kolūkių grupės, viso rajono ūkinę-ekonominę veiklą charakterizuojančius duomenis, sugrupuotus pagal įvairius požymius.

Sukaupta medžiaga leidžia apskaičiuoti daug išvestinių duomenų: grūdinių kultūrų ir bulvių hektaro derlius, šių kultūrų struktūrą, pagrindinių augalininkystės ir gyvulininkystės produktų vieneto savikainą, tiesiogines ir bendrąsias darbo sąnaudas, realizacinę kainą, bendrąsias ir koncentruotųjų pašarų sąnaudas, atskirų produkcijos rūšių ir viso ūkio rentabilumą.

Ūkio finansinę būklę atspindės tokie rodikliai, kaip hektarui žemės ūkio naudmenų tenkančios materialinių ir visų gamybos išlaidų, einaamojoje sąskaitoje esančių lėšų, ilgalaikių ir trumpalaikių paskolų, nedalijamo fondo ir kitos sumos, bendrosios ir realizuotos produkcijos kiekis, daugelis kitų išvestinių rodiklių.

Patikrinti, sutvarkyti ir įrašyti į ESM atmintį saugomi praėjusio ir dabartinio penkmečių visų metų rodikliai. Prireikus informacijos apie atskirus ūkius ar rajonus, duomenis galima tuoj pat pamatyti displejau ekrane arba, užsakovui pageidaujant, išspausdinti ar pateikti lentelių forma.

Šias paslaugas Žemės ūkio skaičiavimo centras teikia pagal žemės ūkio įmonių ir organizacijų užsakymus. Jos gali tapti rimta parama ūkių vadovams ir specialistams, nes tik nuosekli ūkio veiklos analizė padeda atskleisti tolesnio gamybos didinimo rezervus, realius jos augimo tempus.

O. Gasparavičiūtė

Žemės ūkio mokslų kandidatė

Bendradarbiaudami su Lietuvos gyvulininkystės instituto mokslininkais, Radviliškio rajono Skėmių kolūkio zootechnikai sukūrė labai produktyvių Lietuvos juodmargių veislės bandą. Iš kiekvienos karvės pernai primelžta po 4422 kilogramus pieno.

Nuotraukoje: Instituto direktorius biologijos mokslų daktaras Zigmantas Vagonis [dešinėje], Skėmių kolūkio pirmininkas Algirdas Venckus [kaireje] ir kolūkio vyriausiasis zootechnikas Vaclovas Petrėtis aptaria ūkio selekcinio darbo rezultatus.

A. Dilio nuotrauka
Vilnis, balandžio 28

Karikatūristo žvilgsniu

— Svarbiausia — nepamirškite: jūs esate ir visuomet būsite
nikaragviečiai, norintys išlaisvinti savo tėvynę.
Prieš iš „Berliner caitung“ (VDR)

NUBAUSTI SPEKULIANTAI

“Gal reikia motociklui detalių?”—tokį klausimą neretai buvo galima išgirsti prie parduotuvės “Motociklai ir jų dalys” Kaune. Detales siūlydavo jauni vyrai, kuriuos beveik kiekvieną dieną galėjai sutikti šioje vietoje. Žinoma, už deficitines prekes prašydavo gerokai didesnę kainą negu parduotuvėje. Spekulantai disponavo tokiais detalių fondais, kurių galėjo pavydėti netgi parduotuvės darbuotojai.

Milicijos darbuotojai susidomėjo paslaptiniais prekiautojais ir nustatė, kad tai Kauno medicinos instituto inžinierius K. Žemaitaitis, to paties instituto technikai S. Augonis ir K. Pūkas. Dviejuose spekuliantų sandėliukuose buvo rasta nepanaudotų motociklų detalių daugiau kaip už penkis tūkstančius rublių.

Spekuliantus teisė Kauno miesto Lenino rajono liaudies teismas, kuris, išnagrinėjęs S. Augonio ir kitų baudžiamąją bylą, nutiesė: S. Augonį—4 metams laisvės atėmimo, K. Žemaitaitį ir K. Pūką—po 3,5 metų laisvės atėmimo. Visiems nuteistiesiems paskirta papildomoji bausmė—turto konfiskavimas. Bausmę jiems teks atlikti sustiprinto režimo pataisos darbų kolonijoje.

Iš spekuliacijos norėjo pasipelnyti ir niekur nedirbanti trisdešimtmetė vilnietė T. Mincevičienė, kuri, užuot dirbusi, buvo tėvo ir sesers išlaikoma. Spekuliavo ji gėlėmis. Supirkusi parduotuvėse rožes ir gvazdikus, parduodavo juos turguje už dvigubai didesnę kainą. Gauta pelno jai nepakako, nes praėjusių metų birželio mėnesį ji dar apvogė ir savo tėvą.

Vilniaus miesto Naujosios Vilnios rajono liaudies teismas išnagrinėjo T. Mincevičienės baudžiamąją bylą ir, atsižvelgdamas į tai, kad ji praeityje jau buvo ne kartą teista, tačiau reikiamų išvadų nepadare, nutiesė ją 4 metams laisvės atėmimo, paskirdamas bausmę atlikti griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje. Teismo nuosprendžiu ji taip pat pripažinta itin pavojinga recidyviste.

**Gediminas Bulotas
 Teisininkas**

— Tuščius žodžius vėjas nusineša.

— Negalvojančiams skaitytojams reikia negalvojančių rašytojų.

— Žmogui kelią randa ne akys, o darbas.

Vilnis, 1983 balandžio 28

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF

CHICAGO'S FIRST FREE PEOPLE'S CLINIC

In these days of exorbitant medical costs, the indifference of many in the medical profession to the ills of society, it is incredible that a FREE CLINIC could have been established in Chicago.

But, through the selflessness and dedication of volunteer doctors, nurses and staff personnel, the generosity of the St. Basil's Church, the ST. BASIL'S HEALTH SERVICE FREE PEOPLE'S CLINIC, 1850 West Garfield Blvd., has become a reality. It has been operating since July of last year. More than 1,000 South Siders have received free medical care and patients are asked to give a donation only if they can afford it. The people still cannot believe the miracle!

Dr. Eric Kast, a senior attending physician at Michael Reese Hospital, is the founder of Chicago's FIRST and ONLY free clinic. In recognition of his humanitarian work, he is one of 12 finalists—chosen from hundreds—submitted to receive the Sun-Times 1983 Jefferson Award: The award is in recognition of outstanding community service. Kast and other finalists were to be honored at a luncheon March 22nd, which would make him eligible for the national awards in Washington.

It is ironic that a free clinic for Americans should have been founded—not by an American doctor—but one born in Vienna. Dr. Kast saw the great need of neighborhood people for medical attention, and he approached community leaders about opening a free clinic last spring. He said, “Many of the people in the neighborhood were industrial workers who had been laid off. Others were on public aid. They had nowhere to turn.”

St. Basil's church provides the space in the rectory basement, and pays for the heat and electricity. Dr. Kast and other medical personnel volunteer their time.

This humanitarian act is in keeping with the highest ideals of the Hippocrates Oath, and we sincerely hope it may be followed by others.

HUMANISM NOT VIRTUE

Humanism is not regarded as a virtue by many in the medical profession who firmly believe in the System of Free Enterprise.

During World War II, a young

Jewish doctor and his nurse wife operated a small clinic for the poor of the neighborhood. The office was filled wall-to-wall with mothers holding tiny tots, with aged who came for examinations, or medication. The doctor and his wife worked every day, from morning until 10 P.M. and even midnight. No one was turned from the door. Their fee was either very nominal—or free for those who could afford nothing.

Because of the long, grueling hours, the great volume of patients and the strain upon his heart, the young doctor succumbed to a heart attack. He was mourned by all the people of the community as a saint, and the outpouring of the masses for his funeral could only have been likened to that of a long-time politician or policeman.

Had he desired, he could have been a rich man. He could have lived in a suburb, played golf every Wednesday, refused to treat patients at home, or on week-ends, but he had taken the Hippocrates Oath and, to him, that Oath had been sacred.

*****

REV. MARTIN LUTHER KING

Seldom are TV viewers offered a truly meaningful or significant program, but April 4th, proved a memorable exception.

Millions of Americans—Black and White—sat glued to their TV sets, as the film enfolded brief events in the life of Rev. Martin Luther King, assassinated while leading a strike for better wages for sanitation workers in the South.

Many had marched beside him in Civil Rights, or Peace demonstrations in Washington, D. C. Others had marched beside him in the early days of Freedom-Sit-ins.

Some had marched with him through white neighborhoods, in Chicago, striving to bring understanding and tolerance between races. He was taunted, jeered and assailed with stones and bricks; but, even as he wiped the blood from his face he did so with a calm dignity. It was not HE who was the victim—but the racist so filled with hate and prejudice that it could warp his entire life.

Rev. King's philosophy was one of love and non-violence. He believed that ALL people could live in harmony regardless of race, creed or religion.

Rev. King's life may have been snuffed out by an assassin's bullet, but his philosophy is being carried on by his courageous wife Coretta Scott King, and his many close followers.

UNITY?

President Ronald Reagan appeared on TV to appeal for unity for his nuclear missile plan. This is highly unlikely, as the majority of states which carried the issue of the nuclear freeze on their ballot showed that an overwhelming majority FAVORED A NUCLEAR FREEZE!

The almost daily giant demonstrations throughout Europe against deploying nuclear missiles on their soil, too, should cause even the “misleaders” of West Germany, France and England to realize that “you may lead a horse to water—but you cannot make him drink”. The people will not willingly invite world-wide incineration to please their leaders!!

WEAPON OF INTIMIDATION

Across the country, there is a move to intimidate and silence the most outspoken critics of Pres. Ronald Reagan's budget cuts against the poor—against increases in an ever-increasing military budget. The weapon: Charging Black elected officials with possession of marijuana or cocaine. Among those targeted are Con. Ron Dellums, of Cal., and Mayor Coleman Young, of Detroit.

This is neither a new, nor uncommon procedure. Frank Chapman, Associate Director of the National Alliance Against Racism and Political Repression said, “there are 147 different charges against five black mayors in the South and Midwest—all cities claiming a Black majority.”

ONCE CHARGES ARE PROVEN, THE OFFICEHOLDERS CANNOT RUN AGAIN. This impeachment procedure is being used only against BLACK ELECTED OFFICIALS!

This is the beauty of the whole thing. WITNESSES CAN ALWAYS BE FOUND.

*****

CONG. RON DELLUM

The charges of possession of drugs against Cong. Ron Dellums, and his staff, could have come as no surprise to all those who have followed the long and illustrious career of the uncompromising and outspoken advocate for people's rights—for Peace.

He is a former Berkely City Council member, elected to Congress 11 years ago, and considered one of the most progressive members of the House of Representatives.

Most galling to the Administration is the fact that Rep. Dellums has just become chairperson of the House Armed Services Subcommittee on Military Installations and Facilities.

As chairperson, Dellums stated: “I may not be able to change the votes on the military budget, but I can call public hearings. I can give the Peace forces a platform to make their case for Peace and Disarmament.”

This is the real reason for the fairy tale fabrication, and only the most naive will become “believers.”

*****

PUTTING THE “SNATCH” ON TIPS

Very few diners in restaurants or bars fail to leave a tip for the waitress or bartender, knowing that survival on their wages is not possible. Now, the Internal Revenue Service has stepped in. They are hoping to make up \$1 billion a year from the unreported tips of waitresses, bartenders or cabdrivers. From now, henceforth, every bar or restaurant employing 11 or more employees will have to comply with a law that requires waiters to prove they are not tipped at least eight percent of the check.

In a most outrageous statement, the IRS says that the rate of tax dodging among waiters, bartenders and cabdrivers is only exceeded by such criminals as drug dealers and prostitutes. Since when have these hard working people fallen into such an irreputable category? If this is a true quote, they should be sued for slander!

/Nukelta 1 10 pus./

/Atkelta iš 9 pus./

Why is not the IRS as conscientious in ferreting out the tax dodgers among the millionaires, the billionaires, the conglomerates? There would be no need to snatch the dimes and quarters from over-worked waitresses!

*****

INTERNATIONAL AMPHITHEATRE GOING—GOING—

Chicago's International Amphitheatre is a familiar landmark to most Chicagoans. In its heyday, it attracted—filing through the many doors—drawn by a Ringling Brothers Circus, an ice skating event, trade show, rock concerts, political conventions or a tennis match.

Now, it remains closed and desolate. A victim of changing times—worse economy. It is waiting for a bidder with \$2.5 million to bring it back to life. It has a 12,000 seat sports and entertainment arena, and parking for 2,500 cars, but what to do with it?

*****

SHABBY TREATMENT OF MAGGIE KUHN

Maggie Kuhn, founder of the "Gray Panthers" is a most articulate and effective spokesperson for millions of Americans 65 years, or over, who are on Social Security.

Because of her ability as a lecturer, she has represented the Senior Citizens in Congress, or wherever support for the Social Security System was needed.

In December, the National Commission on Social Security Reform met to seek a "realistic solution" to the so-called problems of Social Security. One hundred Gray Panthers attended, but only ten Gray Panthers, including Maggie Kuhn, were eventually admitted to the meeting room. They were warned

not to display their protest signs . . . . not to speak. When Maggie Kuhn respectfully asked the Chairman for permission to speak, she was firmly and promptly removed from the room by TWO security guards. Kuhn is over 80 years of age, and is of slight build!

It is a disgraceful that a person of Maggie Kuhn's stature could receive such shabby treatment at the hands of a government professing concern for its senior citizens.

Kuhn declared: "The Social Security crisis today is one of ETHICS, not economics. Despite the President's scare tactics which would have us believe that the System is in imminent danger of bankruptcy, America has the resources to keep the System intact without cutting benefits—yours and mine. But to do so, we must reassess our national priorities. We cannot continually finance a bloated military budget on the backs of poor people. We cannot take money out of the pockets of elderly widows, the disabled, and very young to build an even bigger nuclear arsenal.

"The Gray Panthers will not tolerate such blatant disregard of human welfare. For the last two years, protecting Social Security and other vital social programs upon which millions of Americans depend for their day-to-day existence has been our Number One priority."

The Gray Panthers have issued press releases around the country which helped mobilize support for the preservation of the System—they have appeared on TV—written, and visited Congressmen. Now, they need our help at this critical period. Their address: Gray Panthers Project Fund—3635 Chestnut Street, Philadelphia, Pa. 19104.

Iš Vakarų Vokietijos

Naujieji naciai

Reikėjo akis dar kartą patrinti. Sustoju ir pagalvoju, ar aš čia sapnuoju? Frankfurto miesto centre juoda neva uniforma su auliniais batais apsiavęs vos su pradendania dygti barzda jaunikaitis ir juodai uniformuota mergužėlė. Pagalvoju, ar čia nebus tie naujieji naciai. Pasitvirtino, kai perskaičiau jų dalinamą popieriuką. Jie vadinasi Tautinių socialistų akcijos frontas—tautiniai aktyvistai". Tai junginys kelių paskutiniu laiku egzistavusių naujų nacių grupių. Jų vadas, kaip iš lapelio paaiškėjo, yra Michael Kuhn, buvęs Bundeswehro leitenantas, ką tik grįžęs iš kalėjimo, kur kalėjo už nacistinę veiklą. Pagal tą jų lapelį jie nori, kad visos tautinės ir socialrevoliucinės jėgos susijungtų į nacionalinę revoliuciją. Be to jie reikalauja panaikinti nacių partijos draudimą, užsieniečių "grąžinimo" iš Vokietijos, gyvenimo ir aplinkos apsaugos, kultūrinės revoliucijos prieš amerikozimą, kovos už nepriklausomą socialistinę didžiąją Vokietiją.

Anksčiau tokios akcijos būtų žmonėse susilaukusios priekaištų, bet dabar net tvarkos prižiūrėtojai jų nenuvijo. Nuostabu, kad naciškom idėjoms gali susižavėti jauni žmonės, o ne nepamokomi senukai. Matyti, kad naciai mato jų ateinantį "laiką", kai Vak. Vokietijoje bedarbių skaičius yra labai didelis ir į valdžią atėjo konserva-

tyvinės jėgos su kai kuriais ministrais, kurie Hitlerio laikais buvo nacių aktyvistai.

Moterys

Tarptautinės moters dienos proga Europoje vyko manifestacijos. Tūkstančiai moterų iš Vakarų Europos, JAV, Kanados, Australijos ir Naujosios Zelandijos susitiko Briuselyje, Belgijos sostinėje, kur perdavė vieną milijoną parašų, surinktų Tarptautinių moterų iniciatyva už taiką ir laisvę (WILPF), už nustabdymą apsiginklavimo Nato sistemoje. Kaip teko "Laisvėje" skaityti, į Briuselį ruošėsi su amerikiečių delegacija vykti ir pažangių Amerikos lietuvių atstovė.

Marksas

Šiom dienom buvo švenčiamos Karlo Markso 100 metų mirties metinės. Vokietijoje buvo keletas minėjimų išpūdingiausias Markso gimtinėje Trierio mieste. Ten dabar vėl atremontuotas jo gimimo namas, kuriame yra muziejus ir Vokietijos Socialdemokratų Partijai priklausantis Markso tyrimo institutas. Gal pats išpūdingiausias skaičius, kad šiuo laiku 2/5 viso pasaulio tvarkosi pagal Markso idėją.

Latvijos katalikai

Vokiečių komunistų partijos dienraščio "Unsere Zeit" korespondentas lankėsi Latvijoje. Laikraštyje buvo atspausdinti keli jo reportažai iš Latvijos. Ypač daug

DETROIT, MICH.

Kviečiame windsoriečius

Detroito Lietuvių klubo valdyba kviečia visus windsoriečius-kanadiečius atvažiuoti į Motinų Pagerbimo banketą sekmadienį, motinų dieną, gegužės-May 8. Banketas įvyks Klubo patalpose 1 val. po pietų. Klubo šeiminkės prirengs skanius pietus. Pagerbsime visas motinas ir linksmai praleisime popietį. Bus ir programa. Įsitėmėkite ir visi dalyvausime motinų dienos bankete gegužės 8 d.

Aplankėme

Sunkiai serga klubietis Mikas Yuška. Jis randasi Williamsburg Convalescent Center, 21017 Middlebelt Road, Farmington, Mich., prie aštuntos mylios. Kambarys 34. Kovo 16 d. Alice Sharkienė, Teofilė Masienė ir Stefanija jį aplankė. Būtų gerai, kad draugai jį aplankytų arba pasiųstų jam kortelę į namus: 20325 Fairview, Dearborn Heights, Michigan 48127.

Mirė vilniūtė

Kovo 19 d. mirė Katherine Gardis-sulaukus 83 metų amžiaus. Mirė Botsford ligoninėje; buvo pašarvota Charles R. Step (Stepanausko) laidotuvių namuose ir laisvai palaidota kovo 22 d. Roseland Park kapinėse. Ji priklausė prie LDS 21 kp., prie ALDL 52 kuopos ir buvo ilgametė skaitytoja ir remėja laikraščio "Vilnis" iki jos akelės jai tarnavo. Paliko dideliame nuliūdime sūnų George Kapetan gyv. Kentucky valstijoje ir dukrą Helen Kapetan, gyv. Detroito, taipgi brolių Antaną Puzinauską, 93 m., gyv. Silver Springs, Maryland, mirusios sesutės dukrą Johanną Jakštys. Virš du ir pusę metų ji buvo Williamsburg Convalescent Center, Farmington, Michigan. Ji gimė Prienu miestelyje, Lietuvoj, 1899 m. rugsėjo 18 d. Į Ameriką atvažiavo 1924 metais per Kanadą. Apsivedė su Kris Kapetan 1927 metais. Columbus, Ohio ir Clevelande turėjo savo duonos kepyklą. Vyras Kapetan mirė prieš dešimtį metų. Vėliau apsidė su Juozu Gardis, kuris taipgi jau yra miręs. Detroito gyvenimo nuo 1962 metų. Pagal jos reikalavimą, laidotuvis buvo laisvos, kalbėjo Monty Wulff, kuris pagelbsti Stepanauskui laidotuviams. Buvo palaidota kapinėse netoli savo sesutės Anna Budris ir švogerio Jono Budris, kurie buvo tėveliai Johannos Jakštys, ir netoli Walter Jakščio kapo.

Operacija sėkminga

Detroito Lietuvių klubo finansų sekretorius ir LDS Centro prezidentas Servit Gugas sausio mėn. turėjo širdies operaciją. Atrodė viskas gerai ir jis vasario mėn. net dalyvavo LDS ir Klubo susirinkimuose. Bet kovo 4 d. vėl pasidavė į Providence ligoninę, kur yra jo širdies daktaras. Ten specialistai ieškojo priežasties, kodėl Servito širdis nesveikuoja. Pagaliau kovo 29 d. jis buvo perkeltas atgal į Harper ligoninę ir kovo 30 d. buvo padaryta antra operacija. Rašant

žinių apie katalikus. Duodamas pasikalbėjimas su generaliniu vikaru Janis Pujats iš Rygos. Taigi sužinome, kad Latvijoje yra 250,000 katalikų. Juos aptarnauja 145 kunigai, kurių 106 yra latviai, 11 lenkų, 3 lietuviai ir kiti kitų tautybių. Rygoje veikia kunigų seminarija su 50 klierikais, kurių 8 dabar atlieka karinę prievolę. Ry-

šiuos žodžius, yra pranešimas, kad operacija buvo sėkminga ir Servitą Gugą vėl matysime darbuose organizacijose. Linkime jo žmonai Ruth ir dukrelei Pat, kuri atskrido prie tėvelio iš Atlanta, Georgia, ištvėrmės šiose valandose.

Po banketo

Detroito Lietuvių klubo pavasario banketas įvyko kovo 27 d. Banketas buvo sėkmingas. Pietūs buvo skanūs, juos priėmė Pat ir Mike Stunskas, Antoinette Garelis su pagalba Emma Rye, Stella Smith, ir Ann Balchūnas. Stalus aptarnavo trys jaunos merginos: Judy Rye, Beverly Rye Olin ir Diana Garelis. Po pietų pirminkė padėjo visiems už atsilankymą ir pristatė Kęstutį Garelį, Klubo izdo globeją. Ir įvyko staigmena: mes visi žinojome, kad jis moka, bet niekad negirdėjome Kęstutį kalbant lietuviškai. Šį kartą jis visus nustebeino gražiai kalbėdamas lietuvių kalba, pranešdamas apie programą. Kęstutis Garelis yra inžinierius. Jis sutvarkė juostelę, ant kurios buvo užrekorduota Detroito dainininkai, kai jie dalyvavo "Vilnies" koncerte Mildos Teatre 1962 m. spalio 27 d. Tai buvo "Atsiminimai iš praeties". Detroito dainininkų grupei vadovavo ir mokino Stella Smith. Sopranai buvo Ruth Price, Lillian Gugas, Ruth Gugas ir Alda Liminsky, altai—Antoinette Garelis, Emma Rye, Mary Adams ir St. Masytė, tenorai—Walter Gugas, Frank Price ir Alphonse Urban, o bosai buvo Mike Jesky, Ray Lyben, Alfons Rye ir Vincas Kirvela. Visus pristatė Mikas Detroitietis. Ant tos juostelės bankete girdėjome seksetą, duetus Walter ir Lillian Gugas, Frank ir Ruth Price ir Walter Gugas su Mike Jeske. Nepaprastai gražų darbą atliko Kęstutis Garelis juostelės sutvarkydamas. Kai grojo, Klubas svetainėje viešpatavo tylą, ir ant žmonių veidų matosi daug ašarų atsimebant tuos laikus. Jau trijų iš tų dainininkų nebėra: Frank Price, Mike Jeske ir Walter Gugas. Ateityje Kęstutis Garelis prižadėjo sutvarkyti daugiau juostelių.

Važiuojame

"Vilnies" šerininų suvažiavimas įvyks Čikagoje gegužės 15 d. ryte. Po suvažiavimo detroitiečiai Albinas Bubnelis ir jo žmona Susan parodys savo sukurto filmą iš viešnagės Tar. Lietuvoj 1982 metais. Filmas yra gražus, su balsu. Girdėsite ir matysite New Yorko Aido Choro pagerbimą, laidotuves, iškilmes ir gražias vietas Lietuvoj. Su Bubneliais ir Čikagą žada važiuoti Klubo izdininkė Ruby Jeske, Stefanija, ir Julius.

Važiuodami į Čikagą detroitiečiai būtina turi nuvežti suvažiavimui sveikinimus. Matykite St. Masytę Klube motinų pagerbimo bankete, gegužės 8 d., ir pridukite savo sveikinimus. Detroitas per daug metų tuos suvažiavimus gražiai pasveikindavo ir neturi atsilikti šį kartą.

Stefanija

gos seminarijoj mokomi klierikai iš 7 respublikų, išskyrus Lietuvą. Latvija dabar susilaukė kardinolo Vaivods, kuris yra dvasiškai atsakingas už visus katalikus Sovietų Sąjungoj, išskiriant Lietuvą. Lietuva priklauso tiesiog Vatikanui, o Vilnius, kaip žinome, iki šiol dar Lenkijai.

Romas Šileris

Vilnis, 1983 balandžio 28

ČIKAGOS MERAS

HAROLD WASHINGTONAS

Balandžio 12 dieną Čikagos mero rinkimuose demokratų balotu laimėjo Harold Washingtonas prieš respublikoną Bernard E. Eptoną. Čikagiečiai, balsavusieji už H. Washingtoną, laukia, kad H. Washingtonas ir būdamas miesto meru reikštųsi kaip pažangus žmogus taip, kaip reiškėsi rinkiminės kampanijos metu.

Laiškai ir parama

No. Hollywood, Cal.

Dear Sirs:

I am writing this note at my mother's request—Elizabeth Cable. She has been a stout supporter of Vilnis for many years, and will always remain a booster of your cause.

She has asked that you discontinue sending the Vilnis, as her eyesight has failed, and she is unable to read. Unfortunately, she has no one that can read for her.

My mother regrets doing this, however, she continues to support your efforts and thanks you for all the years that she enjoyed knowing all of you, and reading about her friends, most of them now gone.

Her address: Elizabeth Cable, No. Hollywood, California.

Elizabeth Cable, her son, Stan Cable

Mountain Home, Ark.

Enclosed is a Money order for \$35.00. \$10 is for renewal of our subscription, and \$25 is a donation for the Vilnis suvažiavimui. Our best wishes and regards to all the workers at Vilnis.

Della and Dan Kent

Redwood Shores, Cal.

Miela Nellie, siunčiu \$20 už "Vilnies" prenumeratą, o likusi auka. Šiuo metu buvo įvykių, tai nepastebėjau, kad "Vilnis" reik atnaujinti. Mano anukė Denise apsidėdė. Turėjom vestuves, baliavojom. Mano žentas Iraj išvyko į Iraną aplankyti savo tėvų. Ten turi namus, mano, gal parduos. Vyko su baime, nes ten dabar eina suirutė ir žudynės.

Mačiau "Vilnyje", kad buvote susirgusi. Malonu girdėti, kad jau pasveikusi. Mano sveikata dar nebloga. Tai galiu apsitvarkyti. Pas mus tas lietus sulaikė gėlių žydėjimą. Visiems viso geriausio.

Juana Grigas

PARĖMĖ "VILNĮ"

"Vilnies" vartininkų pagerbimo banketo metu gauta gražios paramos laikraščiu. Kaip tai liko nepažymėta šių draugų parama, kurios įteikė po \$10: drg. Frances Rimdžienė ir Antanina Butkis. Jos gana dažnai paremia laikraštį. Nuoširdus joms dėkui. V-tė

"Vilnies" direktijos tarimai

Kovo 26 d. įvyko "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos posėdis, kurį atidarė direktijos pirmininkė Estelle Bogden 1 val. po pietų. Perskaitytas praeito posėdžio protokolas ir priimtas. Išklaustas administracijos raportus, bet platemiam apkalbėjimui palikta sekančiam posėdžiui.

Perskaitytas raštinės darbininkės raportas ir priimtas kaip skaitytas.

Redakcijos raportą davė S. J. Jokubka. Jis sakė, kad redakcijoje viskas eina tvarkingai. Be to, "Vilnies" ekskursijos grupėje jau veik pilnas skaičius norinčių vykti rugpjūčio 19 d. į T. Lietuvą pasisvečiuoti.

Banketo komisija raportavo, kad kovo 20 d. banketas vartininkų pagerbimui pavyko, nors oras buvo labai nepalankus ir nemažą skaičių atgrasino nuo dalyvavimo. Nemažai sukelta laikraščiu paramos.

Nutarta kviesti "Vilnies" dalininkų suvažiavimą gegužės 15 d. 10 val. ryto "Vilnies" salėje. Po suvažiavimo turėti banketą ir pakviesti Lakštutes meninei programai. Be to, gauta žinia, kad sutinka atvykti į Čikagą iš Detroito advokatė Masytė ir Būbnelis, kuris T. Lietuvoje susuko kino filmą ir jį sutiko rodyti tuojau po meninės programos. Kurie tą filmą jau matė, sako, kad daug gražių Lietuvos vietovių bus galima pamatyti. Jų kelionės išlaidas pasižadėjo padengti drg. Antanas Litvinas.

Knygų patikrinimo komisiją išrinkti palikta kita posėdžiui.

Kitas posėdis numatytas šaukti balandžio 30 d. 1 val. po pietų "Vilnies" salėje.

Posėdį uždarė tvarkos vedėja E. Bogden 3 val. po pietų.

Sekr. J. M-nė

Prisiminus darbščiają kultūriete Juliją Casko

Jau 17 metų praslinko, kai nelaboji mirtis 1966 m. balandžio 29 d. sustabdė Julijos Casko jautriosios širdies plakimą. Julija per eilę metų buvo Amerikos Lietuvos Moterų Kultūros draugijos pirmininkė ir dirbo šios draugijos labui, kiek jos jėgos leido.

Mes matėme velionę Juliją dirbant ne tik minėtos draugijos ratelėje, bet ir kitose organizacijose. Ypačingai ji gražiai dirbo tarptautiniu mastu. Ji dalyvaudavo susirinkimuose ir rengimuose, kuriuos ruošė organizacija Moterys už taiką".

Nebandysiu suminėti jos visus darbus, tik pasakysiu, kad ne tik ji pati dirbo, bet mokėjo įtraukti į veikimą ir savo dukrą Jessie, kuri dar ir šiandien gražiai dirba LDS jaunosios kartos tarpe. Ji su vyru Frank Vesely gražiai veikia ir lankosi "Vilnies" renginiuose, taipgi skaito ir remia laikraštį "Vilnis".

Nežiūrint, kad balandžio 29 d. sukanka 17 metų, kai jos nėra mūsų tarpe, bet jos gražūs darbai tebėra mūsų visų nepamiršti. Jos dukros ir jos šeimos susirišimas su pažangiu judėjimu dar daugiau primena ją ir jos gražią veiklą.

Kultūrietės prisimena savo ilgametę veikėją ir liūdi jos netekusios.

Kultūrietė

KVIETIMAS Į "VILNIES" DALININKŲ SUVAŽIAVIMĄ

Štai ir vėl turėsime metinį "Vilnies" laikraščio bendrovės dalininkų suvažiavimą. Jis įvyks gegužės 15 dieną "Vilnies" salėje, 3116 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Pradžia lygiai 9:30 val. ryto.

Sis suvažiavimas gal bus vienas svarbiausių laikraščio ateičiai. Dėl visiems žinomų priežasčių susilpnėjus laikraščio personalo pajėgumui, būtina bus išspręsti kaip įveikti šį sunkumą, kad laikraštis gyvuotų.

Kokią rolę laikraštis atlieka JAV pažangių lietuvių visuomenėje, daug aiškinti nereikia, visi dalininkai labai gerai žino. Taipgi labai gerai žino, kad nuo pat laikraščio įsikūrimo jis buvo pažangių lietuvių puoselėtas, remtas aukomis, kad tik eitų, lankytojų skaitytojus. Kaip ilgai jis dar galės skaitytojus lankyti, sunku pasakyti. Tai priklausys nuo skaitytojų ir dalininkų meilės laikraščiu.

Labai svarbu, kad visi dalininkai šiame suvažiavime dalyvautumėte. Kuo gausesnis jis bus, tuo svaresni bus jo nutarimai laikraščio gerovei.

Kaip visuomet, taip ir ši kartą laukiame dalininkų, pasiruošusių tarti savo žodį ir su sveikinimais sustiprinti laikraščio fondą. Ir pati kukliausia pasveikinimo suma laikraščiu bus didelė dovana.

Iš anksto visiems tariame ačiū ir laukiame suvažiavime.

Direktorių tarybos valdyba;

Estele Bogden, pirmininkė
Julia Marazas, sekretorė
Millie Kancere, išdininkė

RUSĖS RUOŠIA ARBATELĘ

Amerikiečių rusių moterų draugija gegužės 1 dieną Humboldt Park Center salėje, 2757 W. Le Moyne, ruošia popietę-arbatelę. Prasidės 2 val. po pietų. Įžanga - auka \$2.50 už pietų lėkštę ir konditeriją.

Čikagos pažangių lietuvių santykiai su pažangiais rusiais vis labiau plečiasi. Gražu būtų, kad jie būtų dar tampresni. Rusai turi nemažą jaunosios kartos žmonių, dažnai surengia įvairius koncertus, minėjimus, iš toliau svečių priėmimus, kuriuose esti smagu ir mums lietuviams. X.

NESMAGI ŽINUTĖ

Prieš kelias dienas paskambino drg. Marytė Kirstukienė iš Naperville, Ill., ir susirūpinusi paklausė, kas atsitiko, kad ji negaunanti "Vilnies". Paaiškinome, kad jai "Vilnis" išsiųsta laiku, gal kas netvarkoje pas juos su pašto išnešiojimu. Po to, ji susiramino. Palūkėjusi pasakė, kad buvusi pas akių gydytoją, kuris pasakęs nesmagią žinią, negalės daryti operacijos, nes toji akis neveikli ir jokia operacija nepadės.

Labai gaila, kad mielą drg. M. Kirstukienę suspaudė tokia nelaimė. Ji sako, kad vistiek paskaito laikraštį su sveikąja akimi, jo labai laukianti, o nesulaukusi labai liūdi.

Kaip žinia, Marytė kovo 22 d. atžymėjo savo 93 gimtadienį. Metai nesulaiko nuo laikraščio skaitymo ir rėmimo. Ji dar neseniai prisimindama mirusį vyrą Joną Kirstuką, apdovanojo laikraštį \$100.

Jei visi taip rūpintųsi laikraščio reikalais, tai jo ateitis būtų užtikrinta ilgam laikui. Vilniėtė

GERAS PATARIMAS

Čikagiečiams gerai pažįstamas Kostas Urnėžis, seniau gyvenęs Čikagoje ir priklausęs prie pažangių organizacijų bei chorų, o dabar gyvenantis Los Angeles, Cal., prisiuntė mokestį už laikraštį "Vilnis", taipgi užrašė laikraštį savo giminaitėi Dalei Galtienei, gyvenančiai Kaune.

Kostas padėjo redakcijai, kad taip sumaniai ir vykusiai laikraščio turinį išlaiko, ir už įvairias žinias, kaip pasaulines, taip ir apie organizacijų bei draugų veiklą, bei žinias iš T. Lietuvos. Sako, būtų gražu, kad mūsų skaitytojai nepašykstėtų užprenumeruoti "Vilnį" savo giminėms T. Lietuvoje, nes ir jie nori žinoti, kas lietuvių veikiamo šioje šalyje.

Tai puikus ir sveikintinis patarimas. O drg. Kostui nuoširdus dėkui už užrašymą "Vilnies" savo giminaitėi T. Lietuvoje. Vilniėtė

MIRĘ LIETUVIAI

Kovo 25 d. mirė Kazys Veselka, sulaukęs 60 metų, gimęs Lietuvoje, Paprieniškyje, Ukmergės apskr. Amerikoje išgyveno 21 metus.

Kovo 27 d. mirė Izabelė Sakadolskienė-Radzevičiūtė, gimusi Lietuvoje, Daugelaičių kaime, Kybartų valsč., Vilkaviškio apskr.

Kovo 30 mirė Kotrina Stančaitė-Panomaitė, sulaukusi 85 metų, gimusi Lietuvoje, Kretingos apskr., Raketės kaime. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Balandžio 2 d. mirė Ona Triyonis-Karbauskaitė, sulaukusi senatvės, gimusi Lietuvoje, Girgiškyje. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Balandžio 3 d. mirė Pranas Zulpa, sulaukęs 74 metų, gimęs Lietuvoje.

DETROIT, MICHIGAN

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Jonas Klimavice

Miręs 1979 m. gegužės 9 d.

Jau praėjo keturi metai, kai iš gyvųjų tarpo atsiskyrė mano brangus ir mylimas vyras JONAS KLIMAVICE.

Jau keturi metai, kai atsisveikinau su juo ant visados, bet tas skaudus įvykis pasiliks mano širdyje visuomet.

Lai Tau, mielas, būna ramu išsėti Woodlawn kapinių išenyje Detroito.

Liūdinti žmona, ADELĖ KLIMAVICE
St. Petersburg, Florida

Vilnis, 1983 balandžio 28